

41 GODINA ZA BOGA I HRVATSKU DRAGU

MI

KATOLIČKO GLASILO

LJETO 2018. • GODINA XLII BROJ 3-6
ISSN 133-8837

LJETNI
BROJ

PRAVA ZASTUPNIKA MANJINA – LJUDSKA ILI POLITIČKA PRAVA?

Građanska inicijativa „Narod odlučuje“ predala je potpise Hrvatskome saboru. Potpisa ima dovoljno i sve bi trebalo, da je normalne logike, proći glatko glede budućih koraka za raspisivanje referenduma. Ali, ne lezi vraže, još otkako se počelo skupljati potpise, odmah su zaštitnici i branitelji prava manjina ustali protiv prijedloga da se zastupnicima biranim na posebnoj listi uskrati pravo glasovanja o Vladi i proračunu s argumentom da se radi o kršenju ljudskih prava.

Doista, manjinama treba osigurati sva ljudska prava. Slijedom Univerzalne deklaracije UN-a o ljudskim pravima iz 1948, ona su: pravo na život, slobodu mišljenja, savjesti i vjeroispovijesti te slobodu udruživanja, osobnu sigurnost, presumpciju nevinosti i pošteno suđenje, državljanstvo, brak, vlasništvo, pristup javnim službama, pravo na rad i odmor, životni standard koji odgovara zdravlju i dobrobiti osobe i obitelji, obrazovanje, slobodno sudjelovanje u kulturnom ži-

Ali, ne lezi vraže, još otkako se počelo skupljati potpise, odmah su zaštitnici i branitelji prava manjina ustali protiv prijedloga da se zastupnicima biranim na posebnoj listi uskrati pravo glasovanja o Vladi i proračunu s argumentom da se radi o kršenju ljudskih prava.

votu zajednice i zaštita autorskih prava. Slično, čak uže, propisuje i Europska konvencija o zaštiti ljudskih prava iz 1950.

Drugim riječima, prava koja imaju manjinski zastupnici nisu ljudska nego samo politička prava. Slična politička prava nisu poznata u europskoj praksi. Ona su, poznato je, nastala kao plod ekstremno liberalističkog shvaćanja „ljudskih prava“, snažno podržanih utjecajnim vanjskim faktorima. Ona su ekskluzivna, o čemu

svjedoči i činjenica da se manjinski zastupnici biraju na posebnim listama u posebnoj izbornoj jedinici pod posebnim uvjetima. No zbog radi god čega bila donesena, ta prava dodijeljena su im voljom većine, pa, kako su donesena, voljom većine predstavnika naroda u Hrvatskome saboru ili voljom naroda referendumom mogu se izmijeniti. A razloge tomu zacijelo ne treba objašnjavati – njih najbolje obrazlažu sami zastupnici manjina.

S obzirom na konstelaciju duhova u Hrvatskome saboru, treba očekivati da će Sabor zatražiti ocjenu ustavnosti toga pitanja. Što će reći Ustavni sud, uputi li mu se pitanje na ocjenu, vidjet će se. Zdrav razum bi nalagao da zahtjev odbaci ili da pitanje proglasi ustavnim jer nije moguće vidjeti razlog zašto bi se vrhovnom suverenu – narodu – uskratilo pravo da o bilo čemu odlučuje. Ali iskustvo nas je poučilo da u tim očekivanjima budemo suzdržani. ❖

DUHOVNA DRAMATURGIJA - DEMOGRAFSKA „TIKVA“ JE PUKLA!

Jasno je stoga kao dan, da bi se ti primarni, „klimatski“ razlozi iseljavanju i nerađanju djece otklonili, valja otkloniti uzroke bolesti u duhovnoj sferi društvenoga života. A kuda će Crkva? Laici su svoje rekli. Ostaje vidjeti koliko pastiri čuju taj glas.

Demografska „tikva“ je pukla i stvari su posve jasne. Predsjednica Republike, predstavivši svoj „Prijedlog mjera populacijske politike“, primarno je impostirala i prepoznala uzroke iseljavanja u političkoj, odnosno nadređenoj joj duhovnoj sferi društvenih odnosa, zaokruživši ih sintagmom „opća društvena klima“, koju, uz ostalo karakteriziraju malodušje, beznade, apatija, nedostatak optimizma, osjećaj nesigurnosti u odnosu na budućnost u vlastitoj zajednici i vlastitoj državi, nepovjerenje u institucije države i političke elite.

Istraživanje među iseljenicima što ga je naručila Hrvatska udruga poslodavaca, provedeno u 26 država na uzorku od 661 ispitanika, potvrđuje taj stav jer pokazuje kako su glavni razlozi iseljavanja neorganizirana i loše vođena država, nesposobni političari i političke stranke bez vizije (8%), potom beznade, besperspektivnost zemlje, propadanje države, društva i naroda (7,6%), te zapošljavanje podobnih, stranačkih ljudi i nepotizam (7,4%). Istraživanje doduše nije reprezentativno, ali je svakako indikativno.

Pa ipak se još u dijelu političke javnosti ne odustaje od razvodnjavanja i zamagljivanja fakata i opravdavanja nečinjenja i krivih činjenja, što upućuje ne samo na otuđenost dijela stranačkih elita od naroda nego i na potpuno nerazumijevanje duhovne osnove hrvatskoga društva.

Korijen takvu stanju valja tražiti u materijalističkom shvaćanju društva kao

pukog poprišta borbe za moć između ekonomsko-socijalnih sila, kojemu je država tek strukturni provizorij i jamac „stabilnosti“. Taj se stav kancerogeno počeo širiti u godinama nakon svršetka Domovinskog rata, a posebice nakon Tuđmanove smrti, kada su vodeće stranačke elite jedinstveno forsirale anacionalnu liberalističku političku, ekonomsku i kulturnu agendu. „Modernizacija“ Hrvatske pod trećesiječanjskim sloganom „novo vrijeme“ bazirala se na hrvatskom duhu posve stranom duhovnom obrascu „otvorenog društva“, kojim se, hoćeš-nećeš, idejno i zakonodavno napadalo sve ono čemu je hrvatski narod tradicionalno privržen: brak, obitelj, nacija, dom i povijesno sjećanje. Pojmovi „građani“ i „naša zemlja“ posve su potisnuli hrvatski narod i hrvatsku državu. Višekratna formalna smjena vlasti nije u tome smislu donijela ništa novo. Naprotiv, „sistem“ je omogućio raznim manjinskim skupinama povlasticu da presudno utječu na kreiranje društvene klime. Rezultat? Nakon osamnaest godina takve politike, a sve u ime „Europe“, hrvatski plebs nestaje u toj Europi, a Republika Hrvatska sve je manje *res publica* i hrvatska. No iako demografska implozija prijete samom opstanku nacije, što ipso facto ugrožava stvarnost, pa i samu ideju hrvatske države, pilastrinaših tzv. tradicionalnih stranaka govore o stabilnosti kao da se ništa dramatično ne događa. Dapače, njihov unison otpor promjenama političkoga sistema pretvara se u prijezir prema narodu, pokušavajući

političkim klijentelizmom naći modus operandi održanja „stabilnosti“ sistema, a zapravo vlastitih nomenklatura.

Jasno je stoga kao dan, da bi se ti primarni, „klimatski“ razlozi iseljavanju i nerađanju djece otklonili, valja otkloniti uzroke bolesti u duhovnoj sferi društvenoga života.

Predsjednica je to shvatila i na to upozorila. No račun je slabog vođenja države i slabe države došao na naplatu. Mješine su istrunule, vino se ukiselilo i ljudi više ne žele po inerciji glasovati za stare „elite“. S druge strane, na podlozi razumijevanja društva kao strukture duhovne interakcije osoba, misleći pritom i na pojedinačnu i na narodnu personalnost, rađa se mlada, politički i etički, nacionalno i državotvorno osviještena duhovna elita, sposobna mijenjati stvari, što su pokazali nedavni prosvjedi protiv Istanbulske konvencije i referendumske inicijative. Ona je još rasta i kaotična, ali duhovna dramaturgija promjena postavljena je i pitanje je dana kada će se ona politički koncentrirati i predvesti ih, nadahnjujući se duhovnom baštinom ponajboljih hrvatskih etičkih, socijalnih, kulturnih i političkih tradicija. Uostalom, da je to izvjesno, najbolje se vidi po reakcijama onih koji strahuju od takvog razvoja prilika.

A kuda će Crkva? Laici su svoje rekli. Ostaje vidjeti koliko pastiri čuju taj glas.

PUTOVI I NAČINI OTKUPLJENJA

Naša je kršćanska zadaća učiniti vidljivim u svijetu otkupljenje koje se dogodilo u Isusu Kristu jer je u nas položio zalog - Duha Svetoga koji po nama treba učiniti vidljivim djelo otkupljenja ovdje i danas, dati mu stvarni oblik. Donekle se to dade iščitati primjerice iz filma švedskoga redatelja Kaya Pollaka *Kako na nebu*, koji je prije pet-šest godina mjesecima bio svjetska uspješnica. O čemu je riječ?

Čuveni švedski dirigent nakon srčanoga udara povlači se s međunarodne pozornice u svoje rodno selo, negdje u snijegom zavijenu sjevernu Švedsku. U prozaično provincijsko mjestance. Razlog pretrpljena infarkta bijaše nezadovoljstvo glazbom te glazbenim svijetom kakva je iskusio kao znani dirigent. Glazba se prema njegovu poimanju svela na čistu komercijalu, zanimanje, a glazbenici se prepustili osrednjosti, nezainteresirani za ono što rade. A on, Danijel, još od djetinjstva bijaše u potrazi za istinskom glazbom koja se krije u svakome čovjeku, u svakome tonu, za glazbom primjerenom

svakomu čovjeku, glazbom koja je uvijek krajnje osobna.

Rodno je mjesto napustio sa svojom majkom još kao dijete jer su ga brutalno pretukli vršnjaci zato što se još kao dječak posvetio violini i divno je svirao. Vraća se u svoj zavičaj, smješta se u staru školu. U mjestu postoji crkveni zbor u bijednu stanju. Kako je mjesto zborovođe ispražnjeno, na nagovor samoga pastora te unatoč nutarnjim otporima, spreman je preuzeti 'raštamani' zbor. Uslijedilo je nešto neočekivano. Danijel postaje gotovo otkupiteljski lik načinom na koji postupava s ljudima, kako s njima ophodi, kako svakomu od njih pomaže da pronade put do sebe, da iz sebe izvuče sve ono najbolje, najkvalitetnije.

Biti sposoban ustati, uskrsnuti iz onoga što nas koči u životu

Svi ti ljudi u malome provincijskom mjestu imaju svoje *kosture u ormaru*. Svatko ima svojih potisnutih problema, 'neprokuhanih' i neraščišćenih odnosa

u vlastitom životu, obitelji, braku. Jednu ženu ljubomorni muž danomice premlaćuje. Drugi je zbog svoje pretlosti trajno ismijavan. Neka mlada žena u potrazi za ljubavlju mijenja poznanstva kao haljine. I župnikova žena pati zbog pastorove ukočenosti. On posvuda vidi samo grijeh. Neki starac priznaje nekoj ženi da je voli još od školskih dana, iz djetinjstva, a to joj nikada nije mogao reći. I tako redom.

Svi ti potisnuti problemi vremenom izlaze na vidjelo, u malome selu, u kome se svi poznaju. I što više ti ljudi spretnom rukom vrsnoga glazbenika spoznaju sami sebe, svoje patnje i svoje potrebe, tim lakše prepoznaju i spoznaju put do sebe te prihvaćajući sebe prihvaćaju i sve oko sebe. Oni naprosto ustaju, uskrisavaju na novi život, iz svojih potisnutosti i zarobljenosti. Promatraju sebe i sve druge novim očima, jedni su drugima doslovce obogaćenje.

A Danijel, zborovođa, dirigent? Za jedne je utjelovljenje 'otkupitelja', a za one druge - ukočene i uvrnute, napose za frustrirane muževe - neprijatelj, jer u potrazi za istinskom glazbom iznosi na

vidjelo životnu istinu članova svoga zbora. On pojedince osposobljava da ustanu, da se izdignu iz onoga što ih tlači, od čega pate, što ih u životu koči i priječi da budu istinski ljudi. Uzročnici tuđih nevolja i patnje žele ga brutalnom silom ili pak na suptilan način ukloniti s puta. - Da, u pitanju je glazba primjerena svakome pojedinom čovjeku. Dirigent - za jedne otkupitelj, za druge remetitelj mira, neprijatelj. U scenariju samoga filma daju se nazrijeti i neke crte Isusova bića, način Isusova ponašanja.

Dirigent se trudi oko svakoga pojedinca. Svatko mu je bitan. Svaki pojedinac. Upravo kao i Isusu. Isusu je vrijedan pozornosti svatko, i ona nesretna žena koja je zgrčena, i udovica iz Naina, i onaj slijepac pored puta koga pita: *Što želiš da ti učinim?* (Mk 10,51). Isusovi učenici otkrivaju u njegovim riječima "riječi vječnoga života" (Iv 6,68). Treći ga pak od samoga početka žele ukloniti s puta, na brutalan način, svim raspoloživim sredstvima. Dok on jedne vraća iz izolacije i osamljenosti u društvo, sam biva iz toga društva isključen.

A otkupljenje? U biti je to novi čin stvaranja. Ljudi se jednostavno osjećaju preporođeni, oni su novi, otkupljeni. U preporođenu seoskom zboru pjevaju zanosno, skladno, svi uglas. *Ako je tko u Kristu - novi je stvor - staro je nestalo, novo je sve nastalo*, poručuje Pavao zajednici u Korintu (2 Kor 5,17). Drugim riječima: Ne stenjemo više savijeni pod teretom grijeha i krivnje; naš život nije obilježen jedino promašajima, uzaludnostima, križevima pod kojima padamo. Ne padamo više pod vlastitim grijesima i promašajima, sve teško ostaje iza nas.

Pred Bogom vrijedi novo, dobro, lijepo, harmonično

Sve je dio našega života, svi tereti i grijesi. Kao vjernici moramo biti svjesni, u Kristu i po Kristu *novo smo stvorenje*. U svakome od nas svira Bog melodiju našega života, ili je barem želi otkriti. U svakome je od nas nazočna po Duhu ljubav Božja, ona je razlivena u našim srcima. U svakome je od nas novi svijet, otkupljeni - ovdje i sada, unatoč možda drukčijem iskustvu.

Otkupljeni ljudi. Bog gleda u svakome od nas *novoga čovjeka* stvorena i otkupljena u Isusu Kristu. Bog nas ne gleda ljudskim, nego svojim, Božjim očima. Ne bavi se on našim grijesima. Pred njim nema zadnju riječ naša krivnja, naši gri-

Svi ti ljudi u malome provincijskom mjestu imaju svoje kosture u ormaru. Svatko ima svojih potisnutih problema, 'neprokuhanih' i neraščišćenih odnosa u vlastitom životu, obitelji, braku. Jednu ženu ljubomorni muž danomice premlaćuje. Drugi je zbog svoje pretilosti trajno ismijavan. Neka mlada žena u potrazi za ljubavlju mijenja poznanstva kao haljine. I župnikova žena pati zbog pastorove ukočenosti. On posvuda vidi samo grijeh.

jesi i promašaji, nego kajanje i raskajano, obraćeno srce. Ono što ostaje jest zamisao koju je Bog imao stvarajući nas, ili kao kad su se Adam i Eva prvi put susreli, diveći se ljepoti stvorenja. Bog pati zbog naše otuđenosti, pati promatrajući našu muku i nevolju, gledajući nas kako zaostajemo za svojim mogućnostima. Vrijedi otpretati u sebi zapretana novog čovjeka, skinuti pre-maze, prepustiti Bogu da zabruji melodija vječnosti iz svakoga od nas. Zamijetiti zvuk, suzvučje novoga čovjeka u čovjeku pored sebe - i to onda mijenja naš vid i sluh, naše predodžbene sposobnosti.

Zamijetiti ćemo, mijenja se i moj bližnji, ako ga doživljam, ako ga slušam i promatram *kao otkupljena čovjeka* - unatoč svemu što mi kod njega ide na živce, što mu možda trajno prigovaram. Zapaziti ćemo da se mijenja cijeli moj život, naučimo li promatrati sebe same, unatoč tolikim kritikama glede vlastitih pogrešaka i slabosti te osobnih grijeha, kao otkupljene osobu, doživljavamo li sami sebe u novom svjetlu.

Zborovođa Danijel razgrče, kao snježne nanose, svu prljavštinu i smeće s osoba s kojima radi. Nije to ugodan ni lagan posao. Iziskuje to i od njega i od ljudi s kojima se bavi silnu energiju. Treba ukloniti stare naplavine, navade, prema kojima su ljudi svoj život uređivali, stanja s kojima su se suživjeli. Jedva se daju otvoriti a kamoli promijeniti svi pretinci i ladice, kategorije u koje smo posložili one pored sebe. Iziskuje veliku smionost da se čovjek zaputi u samoga sebe, ili kao što se u filmu događa, da dopusti da ga drugi ponesu, zanesu. Otpori su snažni. Ljudi misle da znaju za ono što imaju, ali

ne znaju za ono što ih čeka, što nadolazi. I to onda zna ugoniti strah i blokirati.

I od nas se traži odvažnosti da ponovno slikamo slike svojih bližnjih koje smo povješali u muzeju svojih predodžaba, u koje svakodnevno gledamo. Treba iznova slikati ljude oko sebe, u novim izdanjima, s novim licima, u novim bojama. Ne samo u crnobijeloj tehnici. Treba nam više odvažnosti da i sebe osobno promatramo drugim očima, da od sebe tražimo i sebi vjerujemo, pa i ono što nismo smatrali mogućim. Vjerovati čak i u nemoguće u sebi, sa sobom i u drugima.

I na kraju - novi svijet u kome bruji pjesma novoga života

"Sredstvo" kojim ravnatelj Danijel uspijeva ljude 'otkupiti', nanovo stvoriti, preporoditi jest krajnje jednostavno i razvidno: On se jednostavno zanima za osobe s kojima radi, prema svakome ima naklonosti i ljubavi. Ljubav je sila koja mijenja svijet. On ljubi sve bez razlike. Neki ga stari prijatelj pita: *Kako si otkrio glazbu upravo u tim ljudima? Glazbu za kojom si uvijek težio?* Odgovor je kratak i jednostavan: *Jer ih ljubim! Da, zato jer ih ljubim.* Dok promatramo jedni druge pogledom ljubavi, te kad smo uvjereni da iza svega odbojna, negativna, što nas 'živcira', ranjava i iskrivljuje sliku bližnjega, možemo 'od-kriti' novoga čovjeka, otkupljena. Tako će i bližnji otkriti sami sebe kao osobe koje ljube i koje su ljubljene, koje ljube sebe i druge.

I na kraju još jedna crta koja se daje povezati s Isusom u spomenutom filmu. Danijel na kraju umire nimalo slavno, u kupaonici, od kljenuti srca. Ali dok umire njegov zbor pjeva na pozornici na nekom međunarodnom natječaju i svojim pjevanjem zapaljuje cijelu dvoranu koja uglas pjeva završni himan.

Od Isusove smrti i uskrsnuća cijelo stvorenje pjeva novu pjesmu, novo *Aleluja*. *Pjevajte Gospodinu pjesmu novu*. U onima koji su ispunjeni njegovim Duhom odzvanja ta pjesma cijelim svijetom: "Ako je tko u Kristu, novi je stvor. Staro je nestalo, novo je, gle, sve nastalo" (2 Kor 5,17). Ta se činjenica ne da zanijekati, to je povijesni događaj, neopoziv, stvaran. Bog mu je sami jamac! Na kraju imamo svijet u kome će svi ljudi a s njima i cjelokupno stvorenje pjevati svoju pjesmu slobode i novoga života - *kako na nebu - tako i na zemlji!* ❖

TRI KNJIGE PROTIV VJERSKE NEPISMENOSTI

Od Drugog Vatikanskog sabora započeo je poticajan govor o laicima i njihovoj ulozi. Kroz mnoge dokumente tepano im je da su budućnost Crkve, kao u prva kršćanska vremena. Nažalost, posljednjih godina trnu rasprave i zanos. Tzv. laikat ne ostvaruje jači utjecaj u Crkvi, a još je slabiji u društvenom životu gdje se utvrđuje razvojna strategija i imenuju njezini nositelji. Za takvo stanje možemo „okriviti“ dvije zainteresirane „adrese“. Jednu sažalnicu možemo uputiti vodstvu naše Crkve, jer nije ušlo u razborit dijalog s laicima. Različita vijeća i komisije nikako ne uspijevaju otpetljati taj zapetljani laički čvor. Druga protestno pismo možemo uputiti sami sebi – tzv. laicima. Uvijek na početku kritiziramo Crkvu, kao i ja danas, ali to nije neki veliki problem. Nikoga zbog toga neće zaboljeti srce,

a vjerojatno ni duša. Crkva je u našim promišljanjima kao imaginarna vreća za udaranje, gdje istresamo svoj bijes i vlastitu nedosljednost. Teško se suočavamo s vlastitom istinom i zadaćama. Naravno, mogli bismo danima o laikatu, ali previše je toga teoretski dobro obrađeno, ali nije provedeno u život. Nama danas, kao i uvijek, treba implementacija vjere barem u vlastitoj obitelji, pa makar u sebi nosili tihi očaj što pred nas stavljaju zidove i priječe nam pristup punokrvnom životu Crkve, kao Mističnom Tijelu Kristovu.

Ispravna (makar manjkava) alternativa i jedini učinkovit način jest da se – kad ne možemo bolje i potpunije – pozabavimo sami sobom i svojom vjerom, jer kao vjernici kroz krštenje i sakrament ženidbe pozvani smo na samostalno razvijanje ideja kako živjeti vjeru u okolnostima suvremenog svijeta. Zapravo, roditelji su

uvijek najodgovorniji za vjersko poučavanje svoje djece. Na nama je stvoriti plan i program koji valja provesti, a onda će i naš tzv. laikat ojačati, makar mu svjesno i nesvjesno potresali i izmicali tri čoška. Valja nam shvatiti da se time neće brinuti ni župnik ni biskup, jer imaju mnoštvo problema koje nadilazi njihove mogućnosti. Pred nas je ponovo stavljeno pitanje iz ponovljenog zakona, izbor između života i smrti. Razumljivije rečeno: prihvati što imaš ako želiš, a ako ne želiš – opet mirna Bosna!

U Katekizmu Katoličke crkve stoji da obiteljska kateheza obaveza katoličkih roditelja i da ima prednost pred svim ostalim oblicima vjerskog poučavanja. Svaka obitelj to mora činiti, na svoj način, ali tako da ne bude suprotna i župnoj katehezi. Danas se događaju i zabrinjavajuće stvari pa sve češće roditelji moraju

Što nam valja činiti da ostanemo zdravi i čitavi u kotlu informacija koje prebrzo pljušte sa svih strana i izbjeći sablasni mentalitet površnosti koji nam se nameće. Nema spasa u inflaciji riječi i ideja. Znakovi vremena mogu se iščitati isključivo u vjeri u Krista Spasitelja i Kralja svega svijeta. Ipak, vjersko neznanje je golemo. Što je nužno pročitati svakom vjerniku?

dnevne utrke... Tada se može zapaliti i svijeca. Neka netko od mladih pročita koju perikopu (odlomak) Svetoga pisma – bio izabran ili slučajno otvoren. Poslije toga može biti nekoliko trenutaka tišine i razmišljanja nad pročitanim, a onda neka svaki član kaže svoje iskustvo koje doživljava, da izrekne i svoju molitvu. Na takav način, koji, po sebi ne zahtijeva mnogo truda, nego očekuje neku bolju organiziranost vremena i mrvu dobre volje, možemo izvanredno katehizirati vlastitu obitelj, u čemu bi prednjačili roditelji, a onda evangelizirati okolinu.“

Sljedeći korak je borba protiv vjerskog neznanja i krivih stavova. „Zapadna su društva stvorila kršćansku kulturu, a sada ne znaju ni za Kristovu nazočnost niti poznaju temelje vjere. Jednostavno prevladava nezamisliva i dramatična vjerska nepismenost.“; pojašnjava pročelnik Papinskoga vijeća za novu evangelizaciju nadbiskup Rino Fisichella. Slažemo se uz komentar da ništa bolje nije ni kod nas. Stoga, i klerici i laici imaju zadaću borbu protiv vjerske nepismenosti. U toj borbi mogu nam pomoći ove tri knjige koje bi svaki član obitelji, tj. svaki kršćanin trebao pročitati.

Prva knjiga – Biblija

Drugi vatikanski koncil je prije pedesetak godina pozvao sve vjernike da čitaju Sveto pismo: „Vjernici dakle, neka rado pristupaju samom svetom tekstu, bilo svetim bogoslužjem posve ispunjeni božanskim riječima bilo pobožnim čitanjem ili također putem ustanova i drugih za tu stvar prikladnih pomagala, koja se u naše vrijeme uz odobrenje i na poticaj crkvenih pastira posvuda hvalevrijedno šire. I neka imaju na umu da molitva mora pratiti čitanje Svetoga pisma da bi ono postalo razgovorom između Boga i čovjeka; jer »kad molimo, mi ga oslovljavamo; kad božanske izreke čitamo, mi ga slušamo«.” (DV 25)

Papa Benedikt XVI. je 2008. u pobudnici *Verbum Domini* – Riječ Gospodnja naglasio: „Molitveni pristup Svetom pismu je temeljni element ili sastavnica duhovnog života svakog vjernika.“ (VD 86)

Druga knjiga – Katekizam Katoličke Crkve

U Katekizmu je sva vjera, sav moral, sva duhovna nauka, potrebni zreolom odraslom katoliku. Obično dobar broj vjernika se zaustavi samo na onim znanjima koja su primili kao djeca za vrijeme vjeronauka. To nije dovoljno, to je priličilo njihovoj mladenačkoj dobi, ali čovjek se razvija i mora stalno dopunjavati svoje znanje te ga obnavljati i produbljivati i na području vjere. U tom produbljivanju vjere vrlo je važan Katekizam. Katekizam vrlo ozbiljna knjiga koju trebaju pročitati svi vjernici. Katekizam je posebno namijenjen onima koji poučavaju: biskupima, svećenicima, redovnicima, vjeroučiteljima i katoličkim roditeljima, a oni imaju zadaću to prenositi, osobito djeci i mladima, na njima razumljiv i pristupačan način.

Treća knjiga – Dokumenti Drugoga vatikanskoga sabora

U njima je nevjerojatno bogato blago, koje su stvarale tisuće stručnjaka. Nažalost, ono je danas mnogima nepoznato i izgleda kao neka činjenica iz daleke povijesti, a ti su dokumenti jednako suvremeni danas kao i prije 50 godina. Bitno ih je pročitati da bismo znali braniti svoju vjeru. Bl. Ivan Pavao II. je rekao da je to „kompas kojeg je Božja providnost dala Crkvi 20. stoljeća da bi kročila u 21. stoljeće“. Papa Benedikt puno je puta naglasio važnost Drugoga vatikanskoga sabora i njegovih dokumenata te dao smjernice kako treba ispravno tumačiti ovaj sabor i dokumente. I papa Franjo nastoji sačuvati objektivni stav i pristup Drugom vatikanskom saboru i dokumentima kako bi se očuvalo ono što su doista sinodalni oci, vođeni Duhom Svetim, htjeli poručiti Crkvi našega vremena.

Valja nam čitati i iščitavati ove knjige, pa tako mijenjati srce i otvarati se Božjoj volji i naumu. To je naša hrvatska katolička perspektiva, ali i perspektiva svih naroda svijeta. ❖

proučavati pouke i poruke profesionalnih kateheta. No, u tome nikada ne bi smjelo biti zlobe i pretjeranog čistunstva, ali stoji ona narodna „čist račun, duga ljubav!“ Pouke mogu biti različite, a ona obiteljska mora nadoknaditi, eventualne pogrešne i sumnjive zaključke. Također, slično se događa i u školama. Ponekad roditelji imaju i opravdanih primjedbi na rad pojedinih vjeroučitelja. Stoga, danas u ovoj velikoj konfuziji nauka i mišljenja, osobiti u svakodnevnoj internetskoj ponudi, valja nam definirati stožerne vodiče koji će nam pomoći da osobno i obiteljski ne zalutamo.

Preduvjet svega je prakticirati zajedničku obiteljsku molitvu. Poznati isusovac dr. Ivan Fuček savjetuje: „Trudite se da molitva ima točno određeno mjesto i vrijeme, kad sve utihne, kad se televizor i kompjutor utrnu, kad se smire sve

PRENOSIMO IZ NAŠIH OGNJIŠTA:
Drago Krpina, pjesnik i političar

ŠTO BI NA SVE REKAO DR. TUĐMAN?

Drago Krpina rođen je 12. listopada 1960. u mjestu Radošincovu, kod Benkovca. Osnovnu školu završio je u rodnom mjestu i Stankovcima, a srednju u Puli i Zadru. Studirao je hrvatski jezik i književnost na Filozofskom fakultetu u Zadru a potom na Učiteljskoj akademiji u Gospiću i Zagrebu. Jednostavno: kroz obrazovanje je sublimirao sve nijanse hrvatskih duhovnih, kulturnih i političkih ideala.

Do 1990. radio je kao učitelj, a od 1990. konstanta je u našoj politici. Obnašao je različite odgovorne dužnosti, a bio je i među najkreativnijim i najvjernijim suradnicima dr. Franje Tuđmana. Javnost ga pamti po britku i jasnu govoru, po izvrsnoj dikciji i inteligentnom snalaženju u verbalnim političkim obračunima. Sa izraelskim uzijem za remenom iz kojeg nikad do rata nije pucao, suvereno je pregovarao sa zloglasnim generalom Mladićem. To su anegdote koje ćemo možda u nekoj drugoj formi objaviti.

Nagledao se Drago i pobjeda i poraza, izdaja i ideala, gorke smrti i neuništive životnosti. Sve on to lirski zapisuje u svom biogradskom masliniku. Objavio je više knjiga iz područja političke publicistike i književnosti. Član je Društva hrvatskih književnika i borac protiv „tiranije kameleona“.

Dočekao nas je na biogradskoj rivi, u lokalnom kafiću „Tonči“ i zahvalio na po-

Čitateljima bih poručio da se svim silama odupru sve bezočnijim medijskim i poganskim, antihrvatskim i političkim manipulacijama, nametanju ideja i načina života koji je suprotan onomu u čemu su nas poučili naši očevi i djedovi, čemu nas uči naše tisućljetno kršćansko iskustvo.

vjerenju, pa počeo odgovarati na pitanja. Jednostavno: iz njega su izvirala objašnjenja i razjašnjenja, ideje i vizije. Držao je intonaciju i razinu misli kao da smo na početku devedesetih. Iskri ljubavlju za Boga i Domovinu, pa i ovaj naš dio na prostorima BiH. Piše i meditira. I javio se u pravi čas reagirajući na Instanbulsku konvenciju. Bavi se i uzgojem maslina, ali baš zbog tog plemenitog posla i posljednjeg javnog istupa nadamo se da još mnogo toga ima reći u našoj politici.

Gospodine Krpina, vi ste bili među osnivačima HDZ-a, bili ste glavni tajnik stranke u vrijeme dr. Franje Tuđmana i zastupnik u čak četiri saziva Hrvatskog državnog sabora. Danas ste zamjenik predsjednika Zajednice utemeljitelja HDZ-a dr. Franjo Tuđman. U posljednje vrijeme popularni ste po stavovima o Insta-

nbulske konvenciji. U čemu je problem s tom famoznom Konvencijom?

Riječ je o dobro smišljenoj podvali za koju je iskorišten jedan plemeniti cilj: sprječavanje nasilja nad ženama i nasilja u obitelji. Oni koji su ovu podvalu osmislili računali su s tim da se nitko razuman neće usprotiviti nakani da se ulože dodatni naponi u svrhu zaštite žena od nasilja i nasilja obitelji.

O sadržaju te podvale već je mnogo rečeno. Ukratko, riječ je o pokušaju zahvata u temeljno shvaćanje čovjekove naravi koja se u svojoj egzistenciji i ostvaruje u obličju muškarca i obličju žene. Umjesto spola kao biološke datosti, ponuđen je pojam roda kojim se označava spolno (rodno) obilježje ljudske osobe koje nije dano rođenjem već je rezultat osobnog izbora ili „društvenog konstrukta“ kao što je to rečeno u dokumentu.

Iako nisam zagovornik da se sve i svašta brzopleto tumači kao rezultat raznih zavjera i urota, ali je u ovom slučaju riječ o još jednoj kockici u mozaiku napora koji ulažu zagovaratelji takozvanog novog svjetskog poretka a sve u svrhu preoblikovanja čovjeka i čovječanstva prema njihovim bezbožnim zamislima. Naravno, ulogu Boga, uz pomoć svoje ekonomske moći i utjecaja, zauzeli bi oni sami.

U konačnici, riječ je o jednom podmuklom puzajućem procesu uspostave jednog novog, dosad neviđenog oblika

totalitarizma, kojeg je Papa Franjo nazvao „idejnom kolonizacijom“. Najveća smetnja bržem napredovanju te „idejne kolonizacije“ jesu kršćanski brak i obitelj koji se temelje na zajedništvu muškarca i žene kakvi su stvoreni prema praiskonskom Božjem naumu.

Po čemu još možemo pamtitu ovu Konvenciju?

Hrvatska javnost ostala je uskraćena za odgovor na pitanje zašto su Vlada i Sabor odjednom, s neviđenom žurbom, uz sve moguće pritiske pa i ucjene, morali potvrditi taj dokument čije posljedice će, za hrvatsko društvo, nedvojbeno biti štetne i dalekosežne. Predsjedništvo stranke je u ovom slučaju, po mom najdubljem uvjerenju, nedvojbeno prekršilo statutarne odredbe, ali i čast vlastitoga naroda, vlastite vjere i kulture.

Ujedno, dogodio se presedan u svjetskim okvirima, a taj je da oporba, nakon glasovanja, plješeće vlasti. Ovdje tzv. hrvatska ljevica – državotvornoj desnici, komunisti – Tuđmanovim hadezeovcima, a koji istog trenutka nakon glasovanja spuštaju pogled prema podu i jadno šute – srame se vlastite odluke. Nije to časno sudionici, ni jasno našem dobrom i časnom narodu. To je političko kazalište apsurdna i neviđene sramote.

FENOMEN POLITIČKE PREVRTLJIVOSTI

Tvrđite da danas u HDZ-u vlada-u klimoglavci i kameleoni. Je li to moguće?

Još 2007. objavio sam knjigu „Tiranija kameleona“ u kojoj se bavim fenomenom političke prevrtljivosti, nepostojanosti i nevjerodostojnosti. Ma, gledao sam te mijene svakodnevno! Nakon snažnog lidera i državnika, s golemim političkim i osobnim autoritetom, stvari su se u tom pogledu, u vrhu stranke bitno izmijenile.

Predsjednik Tuđman bio je okružen snažnim pojedincima i s njima je, unutar stranačkih tijela, raspravljao najdelikatnija politička pitanja. Uvažavajući argumente svojih suradnika nerijetko je mijenjao svoja početna stajališta. Na žalost, nakon predsjednika Tuđmana, uvriježila se praksa da se stvarne odluke, vrlo često, donose u neformalnim skupinama te se s tim gotovim odlukama dolazi na sjednice stranačkih tijela koja ih onda samo formalno potvrđuju. Upravo takav slučaj je bio s tom famoznom Instanbulskom konvencijom. Tuđmana će se „sjetiti drumovi“, oni koji vladaju danas nisu mu ni blizu gležnja! To će budućnost pokazati!

Treba graditi na čvrstim temeljima, na stijeni. Ta stijena su hrvatska duhovna, kulturna i opće nacionalna baština. Treba graditi na istini, pravdi i čestitosti, na spremnosti na žrtvu za ideale u koje vjerujemo, na vjeri u vlastiti narod i njegovu stvaralačku snagu. Treba stoga razvijati našu međusobno solidarnost i podržavati se u svim sferama života.

I što je tu interesantno. Je li to neki ekskluzivni politički izum? Možda predložak, poput onog Mešićeva koji je mnoge tajne prodao zbog vlastite nacionalne nevjere i političke naivnosti?

Kad se, u tragovima, naslutio mogući otpor pojedinih članova Predsjedništva, predsjednik je – onaj hadezeovski – mr-tav hladan, zaprijetio da bi odbijanje već unaprijed donijete odluke moglo dovesti do pada Vlade i prijevremenih izbora. Budući da on sastavlja liste pripremio je da polovica nazočnih sigurno neće biti na izbornim listama.

Zaboravio je da su mnogi od nas stajali pred nišanom npr. generala i zločinca Mladića koji je npr. meni deklamirao: „Bre, Krpina, ja mogu što hoću! Koji su tvoji argumenti?“ Što smo toga časa imali u Dalmatinskoj zagori? Ništa osim srca i ljubavi prema državi i slobodi! Ginuli su ljudi ni krivi ni dužni. Ipak, pred tom sofisticiranom prijetnjom hadezeovskoga predsjednika, uz rijetke iznimke, „svi junaci mukom zamukoše“. Mene to, kao trenutno političkoga promatrača impresionira, ali smatram da bi onim hrabrim endemima koji su glasovali protiv Konvencije trebalo dati šansu da cijelu stranku obogate svojim spektrom ideja. Dosta je više lažne diplomacije u strankama i skrivanja vjernika u sakristijama.

Znači, ucjene i prijetnje su odigrane ulogu? Zar to nije korupcija i nemoral? Zapravo – grijeh?

S pravom se može smatrati da je ova politička odluka bila iznuđena svojevrsnom prijetnjom, a što se još valja iza brda zna samo Bog više od različitih obavještajnih službi. Prema općim načelima prava, poznato je, da se pristanak na nešto pod prijetnjom smatra nevaljalim. Npr.: redovnički zavjet, brak, pa i najcrnji kredit. U ovom slučaju jednako smatram odgovornim i onog tko se prijetnjom poslužio i one koji su se toj prijetnji „smjerno“ po-

korili. Ovakvo ponašanje, u pogledu umijeća opstanka na političkoj sceni, steklo je status kameleonske vrline. To dovodi do činjenice da je u političkim strukturama sve više „odličnika“ ili klimoglavaca, koji će jeftino, u političkom deliriju prodati i obiteljsko zlato. Posljedice će biti, sigurno strašne. Stoga apeliram na ono snažno bilô, na onaj izvor nade, poput onog izvora rijeke Cetine uz crkvu Sv. Spasa, da se vjernici svih nijansi, a posebno katolički Hrvati saberu sa svih strana i dubokom emocijom i empatijom posvjedoče da je samo jedan Bog. Drugih bogova Hrvati nemaju i ne smiju imati.

TUĐMAN JE IZNIMNO CIJENIO CRKVU

Hoće li se neke savjesti u HDZ-u razbistriti i jače poštivati kršćanske i katoličke temelje? Je li to dr. Tuđman mogao i sanjati, da njegova stranka uči biskupe Katoličkom katekizmu?

Predsjednik Tuđman iznimno je cijenio Crkvu. To je pokazivao kroz silnu emociju u našim svetištima; Mariji Bistrici, Sinju itd. U to vrijeme posebno je uvažavao poglede kardinala Kuharića. Bili su dostojni junaci svoga vremena i hrvatskoga povijesnog trenutka kad su mnogi krenuli u borbu za slobodu potaknuti i njihovim primjerom.

Na žalost, Hrvatska se našla u situaciji da je njezinim političkim elitama važnije mišljenje nekog europskog tehnokrata nego li naša časna i mučenička povijest, nego li službena stajališta Svete Stolice i katoličkih biskupa u Hrvatskoj. Odnos koji su njegovali predsjednik Tuđman i kardinal Kuharić izgubio se u bespućima političkih i duhovnih lutanja kojima jedva da se vidi kraja. To je predložak kojemu se valja vratiti, a to je duhovna i politička simbioza, ali je stoput kovana na žaru i stoput taljena poput zlata, a sa ciljem da se pronađu najbolje smjernice za državu i narod.

Bahatost pojedinaca sa hrvatske političke scene koji su proteklih dana izjavljivali da će objasniti katoličkim biskupima u Hrvatskoj što kršćanstvo jest a što nije govori sama za sebe. Volio bih da suvremena Katolička crkva u Hrvatskoj bude na razini odlučnosti koju je svjedočio jedan od njezinih najsvjetlijih likova, Bl. Alojzije Stepinac, za kojim nisu zaostajali ni naši drugi biskupi.

Kako su se samo brzo obračunali s političkom i duhovnom ostavštinom predsjednika dr. Tuđmana?

Da, tipičan primjer za to je i bjelomučan pokušaj stvaranja potpuno lažne predodžbe o predsjedniku Tuđmanu. Na njihovu veliku žalost, što vrijeme više prolazi njihova je laž sve prozirnija i ima sve manji učinak. Da, potpuno suprotno stvaranoj predodžbi, predsjednik Tuđman je u najvažnijim pitanjima slušao i cijenio argumente svojih suradnika. Nije se ustručavao uvažiti argumente sugovornika i korigirati svoje početne zamisli. Osobno sam sudjelovao u brojnim raspravama na stranačkim i drugim tijelima u kojima sam svjedočio takvom Tuđmanovu pristupu.

S aktualnim političkim liderima, u pravilu, stvar stoji posve obrnuto. O njima se stvara predodžba kao o ugladenim i profinjanim zagovornicima najviših demokratskih standarda a po njihovim stvarnim postupcima vidimo da u njima čuči autokratska narav koja će u prvoj prilici kada joj se pruži ukloniti svakog tko bi joj mogao na bilo koji način oponirati.

O SRBIMA U HRVATSKOJ

Zašto naše vlasti desetljećima trpe otvorene četničke provokacije, osobito kroz Pupovčeve „Novosti“? U čemu je nevolja?

Na žalost, srbijanska politika još uvijek nije napravila iskreni i stvarni otklon od mitova na kojima su utemeljene njihove hegemonističke tlapnje. To je neizvedivo jer na najvažnijim funkcijama u Srbiji su još uvijek ljudi koji su neposredno sudjelovali u krvavim srpskim ratnim pohodima na Hrvatsku, Bosnu i Hercegovinu i Kosovo.

Nakon kraha velikosrpskog plana, Pupovac je prilagodio svoje djelovanje novonastalim okolnostima. Uspostavio je svojevrstni monopol u zastupanju srpske manjine u Hrvatskoj a svoje srpstvo pretvorio u unosno zanimanje. Od njegovog djelovanja Srbi koji su ostali u Hrvatskoj i prihvaćaju Hrvatsku svojom domovinom zasigurno imaju više štete nego li koristi.

Treba uvijek podsjetiti na činjenicu da je veliki broj Srba u Hrvatskoj, govori se o broji od oko deset tisuća, sudjelovao u obrani Hrvatske. Oni su, na žalost, i politički i medijski prešućeni. To je velika nepravda prema njima. Šteta je što Srbi ne vode malo pametniju politiku – oni tamo daleko u Srbiji a osobito ovi koji žive uz nas. To bi bilo dobro i nama i njima. Ulog u bolju budućnost! Jako su neodgovorni i ... gledao sam u oči kao u smrt npr. Mladića... Zato ne volim dezertere na današnjoj političkoj sceni koji se preplaše radi svoga egoizma.

Način na koji Pupovac kroz te famozne Novosti, koje su formalno list jedne nacionalne manjine u Hrvatskoj, vrijeđa Hrvatsku je nečuven u civiliziranom svijetu. Da paradoks bude veći to vrijeđanje financiraju hrvatski porezni obveznici. Nevolja je u tome što je Pupovac ispravno procijenio da sa svoja tri glasa u Saboru može do mile volje ucjenjivati i što se ta njegova ucjena bespogovorno prihvaća. Nekad je Hrvatska bila prisiljena plaćati naoružanje JNA, kojim će kasnije biti razarana, danas financira Pupovčeve Novosti koje ju besramno vrijeđaju i ponižavaju. Tužna je to hrvatska priča.

TUĐMAN I HRVATI U BIH

Što je za Vas BiH? Kako vidite naš narod s druge strane imaginarne granice? Je li i njih otpisao novi hadezeovski val?

Gledajući iz povijesne perspektive, za hrvatski narod Bosna i Hercegovina jedna je iznimno tragična priča. Malo tko je tako argumentirano i uvjerljivo osvijetlio anatomiju naše nacionalne tragedije na tom prostoru kao što je to učinio glasoviti Ivo Pilar.

Na žalost, još tamo od nestanka srednjovjekovnog hrvatskog kraljevstva koje se, kao što je poznato, protezalo i na cjelokupni sadašnji prostor Bosne i Hercegovine, hrvatski je narod na tim područjima bio žrtvom geostrateških silnica, napose osmanlijskih osvajačkih pohoda i višestoljetnog zuluma te svih demografskih i vjerskih posljedica koje su ostale, ali i žrtvom egoističnih, ponajprije, austrijskih, interesa u devetnaestom stoljeću.

Pogrešan i nepravedan odnos europskih zemalja prema hrvatskom narodu u BiH ima, na žalost, svoj višestoljetni kontinuitet a proteže se i do naših dana. Posljedice se ogledaju u tragičnoj činjenici sve progresivnijeg procesa smanjivanja broja Hrvata u BiH. Posljedica tog tragičnog procesa, u konačnici, neće biti pošteđena ni Europa. Potvrđama te pretpostavke već smo svjedočili.

Što je o tome govorio predsjednik dr. Tuđman?

Predsjednik Tuđman trošio je veliki dio energije na pitanje položaja hrvatskog naroda u BiH. Naime, ne treba biti veliki strateg da bi se zaključilo kako je sigurnost Republike Hrvatske neodvojivo povezana s položajem hrvatskog naroda u BiH i općenito s prilikama na tom prostoru. Nakon predsjednika Tuđmana, dogodio se veliki zaokret u politici Republike Hrvatske prema BiH i zaštiti tamošnjeg položaja hrvat-

skog naroda. Dok je predsjednik Tuđman smatrao da Hrvatska treba maksimalno koristiti i primjenjivati i mehanizme koje su joj stavljani na raspolaganje Washingtonskim i Daytonskim sporazumima. Hrvatske vlasti nakon njega potpuno su odustale od takve politike i svoje djelovanje svele na otrcanu frazu: nek se tri naroda dogovore. Činjenica je da stoljećima hrvatski narod uzmiče od istoka prema zapadu. Predsjednik Tuđman bio je odlučan učiniti sve da se taj tragični povijesni proces uzmicanja zaustavi. Za ilustraciju navest ću vam primjer koji će vjerojatno mnoge iznenaditi. Naime, predsjednik Tuđman bio je protiv toga da se gradnjom Pelješkog mosta povezuje dubrovačko područje s ostatkom Hrvatske. Smatrao je to još jednim hrvatskim uzmakom.

Kao ondašnji glasnogovornik HDZ-a, mislim da je to bilo 1998. godine, po predsjednikovu izričitom nalogu, govorio sam o tom na jednoj od redovitih tjednih tiskovnih konferencija. Predsjednik Tuđman inzistirao je na povezivanju hrvatskog teritorija preko Neuma, čime je želio posvjedočiti da se prestaje s politikom uzmicanja.

Na kojim bi temeljima trebalo graditi hrvatski narod ma gdje se nalazio? Što biste poručili našim čitateljima: kako sačuvati vjeru i nadu, državu i slobodu?

Treba graditi na čvrstim temeljima, na stijeni. Ta stijena su hrvatska duhovna, kulturna i opće nacionalna baština. Treba graditi na istini, pravdi i čestitosti, na spremnosti na žrtvu za ideale u koje vjerujemo, na vjeri u vlastiti narod i njegovu stvaralačku snagu. Treba stoga razvijati našu međusobno solidarnost i podržavati se u svim sferama života. Čitateljima bih poručio da se svim silama odupru sve bezočnijim medijskim i poganskim, antihrvatskim i političkim manipulacijama, nametanju ideja i načina života koji je suprotan onomu u čemu su nas poučili naši očevi i djedovi, čemu nas uči naše tisućljetno kršćansko iskustvo. Tehnologije se mogu mijenjati i mijenjaju se, ali etičke vrednote koje baštinimo iz svoje nacionalne i kršćanske prošlosti ostaju trajne. Jedino su one jamstvo da možemo opstati kao Hrvati i kao kršćani i da u tom duhu možemo odgajati svoju djecu i osigurati dostojan život budućim hrvatskim naraštajima. ❖

DRAMA TIHOMIRA DUJMOVIĆA „TKO JE UBIO ZVONKA BUŠIĆA“

PUCANJE I SMISAO

Poetično, etično, politično! Tako bismo u tri riječi mogli sažeti prizvedbu scenske adaptacije knjige poznatog hrvatskog novinara Tihomira Dujmovića „Tko je ubio Zvonka Bušića“ u Kulturnome centru Trešnjevka 9. ožujka. Istoimena knjiga predstavljena je dan ranije u prepunom „Vijencu“ na Kaptolu. Sadržajno dvoslojna drama – politička i ljubavna – istodobno idejna i emocionalna, kroz Bušićevu osobu u središte stavlja Hrvatsku, onu idealnu, u koju je vjerovao i za koju se borio, i ovu današnju, u „Platonovoj pećini“, s kojom se nije mogao suživjeti. Dramaturškim zahvatom „in medias res“ - pucnjem pištolja, koji će se ponoviti na kraju predstave - gledatelj se odmah stavlja ne samo pred pitanje „Tko je ubio Zvonka Bušića?“ nego i pred pitanje „Tko ubija Hrvatsku?“. Drama se nastavlja Matoševom „Starom pjesmom“, čuvenih stihova „O, ta uska varoš, o, ti uski ljudi...“, kao svojevrsnim ispitom savjesti za svakog Hrvata.

Robert Kurbaša načinio je impresivnu scensku adaptaciju knjige, ujedno dramski snažno, ali bez pretjerane patetike, interpretirajući oba lika: Zvonka i naratora, samog autora, koji je također, u drugom vremenu i na drugi način, žrtva „sistema“. Sva je drama usredotočena na riječ – na sceni su samo dva stolca, stol i zaslon – na kojemu se povremeno puštaju dokumen-

Drama se nastavlja Matoševom „Starom pjesmom“, čuvenih stihova „O, ta uska varoš, o, ti uski ljudi...“, kao svojevrsnim ispitom savjesti za svakog Hrvata.

taristički zapisi, uz ostalo Zvonkov glas, kao i glas njegove Julienne, koju je odlično „skinula“ Ana Vilenica. Treba zapaziti da je upravo Julienne Eden Bušić dana zaslužena važnost. Percipirana kao moderna Penelopa, koju međutim uvelike nadilazi ne samo zbog trideset dvije godine vjernog čekanja Zvonkove slobode nego i zbog vjernosti Hrvatskoj, koju je i sama platila višegodišnjim zatvorom, ona istodobno nadahnjuje i postiđuje. Tako na kraju čuvena pjesma „Čekaj me“ Konstantina Simonova dolazi kao naravan kontrapunkt Matoševoj i cijela se drama logično i s pravom „naginje“ prema njoj, koja je „čekati znala kao nitko na svijetu“, prema njoj u kojoj danas živi Zvonkov ideal Hrvatske, rijetko vidljiv u medijima, ali živ u svojim pravim ljudima.

„Sve zemaljske nevolje kroz koje prolazi Hrvatska proizlaze iz njezina značaja. Njen pravi nacionalni karakter više odgovara zasadama koje nam svijetle iz dubina vječnosti, kao sige modrih spilja, taložina

geoloških tisućljeća, nego historijskom prilagođavanju politike empirijskim pokusima“, napisao je u pjesmi „Duhovna Hrvatska“ još jedan hrvatski tragik Viktor Vida, skončavši u bolima za Domovinom pod kotačima vlaka u dalekoj Argentini. Treba pročitati tu pjesmu da se shvati zašto ljudi poput Vide i Bušića ne mogu živjeti izvan Hrvatske i bez Hrvatske, koja u metafizičkom redu Povijesti ima osobito značenje, koje su osjećali svi veliki hrvatski duhovi. Zvonko Bušić imao je karaktera robijati za taj ideal trideset dvije godine u američkim zatvorima, dvije godine više od najdulje predviđene kazne, ali nije imao snage živjeti u „empirijskoj“ Hrvatskoj, koja se tog ideala odriče.

Dujmović-Kurbašina protestna drama snažna je politička i etička kritika suvremene stvarnosti Hrvatske. Nasuprot anarhizmu, nihilizmu, pesimizmu i depresiji, kojima suvremeni teatar „promišlja“ hrvatsku stvarnost, ona nudi ideal nove, moralne Hrvatske, i traži da ga slijedimo. Publika je to osjetila, ustala i dugo pljeskala... A potom, tko je slušao, mogao je u tišini zagrebačke večeri još jednom čuti Zvonkov glas „Zatvor će proći, naš krik će ostati!“, i pitanje: je li pucanj imao smisla? Je li taj krik bio dovoljno glasan da ga Hrvatska čuje? ❖

KARDINAL ROBERT SARAH: OSTAVIMO SE TAME – ODABERIMO SVJETLOST!

Dopustite mi, prije svega, toplo zahvaliti preuzvišenome Philippeu Christory-ju, biskupu Chartresa, na bratskoj dobrodošlici u ovu prelijepu katedralu.

Dragi hodočasnici u Chartres,

Isus nam danas govori u Evanđelju: „Svjetlost je došla na svijet,” (Iv 3, 16-21), „ali ljudi su više ljubili tamu.”

A vi, dragi hodočasnici, jeste li prihvatili jedinu svjetlost koja ne obmanjuje: onu Božju? Hodali ste tri dana, molili, pjevali, podnosili sunce i kišu: jeste li primili svjetlost u svoja srca? Jeste li istinski napustili tamu? Jeste li odlučili slijediti Put, nasljeđujući Isusa koji je Svjetlost svijeta? Dragi prijatelji, dopustite mi postaviti vam ovo radikalno pitanje, jer, ako Bog nije naša svjetlost, sve ostalo postaje beskorisno. Bez Boga, sve je tama!

Bog je došao k nama, postao je čovjekom. Objavio nam je jedinu istinu koja spašava, umro je kako bi nas otkupio od grijeha, a o Pedesetnici nam je dao Duha Svetoga, dao nam je svjetlo vjere ... ali nama je draža tama!

Osvrnimo se oko sebe! Zapadno je društvo odabralo ustoličiti se bez Boga. Osvjedočite se kako je danas predano

Donosimo prijevod (s engleskoga) homilije (propovjedi) što ju je u katedrali u Chartresu održao kardinal Robert Sarah (Pročelnik Zbora za bogoštovlje i disciplinu sakramenata) hodočasticima pristiglima na nedjelju Duhova 21. svibnja 2018. na godišnje hodočašće Notre-Dame de Chrétienté (Gospi od kršćanstva). Samo za Mi: prijevod – Aleksandra Chwalowsky; Teološka lektura: dr. fra Tomislav Pervan®

napadnim i prijetvornim svjetlima konzumentskoga društva: dobiti pod svaku cijenu, i neobuzdanu individualizmu.

Svijet bez Boga jest svijet tame, laži, i sebičnosti!

Bez Božje svjetlosti, zapadno je društvo postalo nalik na lađicu što bez ikakva nadzora, poput pijanca, pluta u noći! Nema dovoljno ljubavi da bi ukrcalo dje-

cu, da bi ih zaštitilo već od majčine utrobe, da bi ih zaštitilo od agresije pornografije.

Lišeno Božje svjetlosti, zapadnjačko društvo više ne zna poštivati svoje starije, pratiti svoje bolesne u smrt, stvoriti mjesta za najsiromašnije i najslabije.

Društvo je prepušteno mraku straha, žalosti, i izolacije. Nema što ponuditi doli praznine i ništavila. Dopušta širenje najsumanutijih ideologija.

Zapadnjačko društvo bez Boga može postati kolijevkom etičnoga i moralnoga terorizma, pogubnijega i razornijega od onoga islamističkoga. Sjetite se kako nam je Isus rekao: „Ne bojte se onih koji ubijaju tijelo ali duše ne mogu ubiti. Bojte se više onoga koji može i dušu i tijelo pogubiti u paklu” (Mt 10,28).

Dragi prijatelji, oprostite mi ovaj opis. Ali moramo biti jasni i realni.

Ako vam ovako govorim, to je stoga što u svome svećeničkome, pastirskom srcu, osjećam sućut prema tolikim zastranjenim dušama, izgubljenima, žalosnima, zabrinutima i usamljenima! Tko će ih povesti ka svjetlosti? Tko će im pokazati put ka istini, jedini istinski put slobode – onaj Križa? Hoćemo li dopustiti da budu

izručeni zabludi, beznadnu nihilizmu, ili agresivnu islamizmu?

Moramo propovijedati svijetu kako naša nada ima ime: Isus Krist, jedini Spasitelj svijeta i čovječanstva! Ne možemo više šutjeti!

Dragi francuski hodočasnici, pogledajte ovu katedralu! Vaši su je predci izgradili kako bi izražavali i priznavali svoju vjeru! Sve: njena arhitektura, njene skulpture, njeni vitraji – propovijedaju radost s činjenice što ih je Bog spasio i uz ljubio.. Vaši predci nisu bili savršeni, nisu bili bez grijeha. Ali su željeli da svjetlo vjere prosvjetljuje njihovu tamu!

Danas se i vi, narode Francuske, probudite! Birajte svjetlo! Ođrecite se tame!

Kako se to može učiniti? Evandjelje nam veli: „Onaj tko čini istinu, dolazi k svjetlosti.” Neka nam svjetlo Duha Svetoga prosvjetli živote konkretno, jednostavno, uključujući i najprisnije dijelove našega najdubljea bića. Postupati u skladu s istinom znači prije svega staviti Boga u žarište svoga života, kao što je križ središte ove katedrale.

Braćo, odlučite obraćati se Njemu svakoga dana! U ovome trenutku preuzmite obvezu da ćete odvojiti nekoliko minuta tišine, kako biste se okrenuli Bogu, kako biste mu kazali: „Gospodine, gospodari u meni! Predajem ti sav svoj život!”

Dragi hodočasnici, bez tišine nema svjetlosti. Tama se hrani neprestanom bukom ovoga svijeta, koja nam prijeći obratiti se Bogu.

Uzmite primjer današnje svete liturgije. Upućuje nas na klanjanje, sinovski strah, i ljubav, u prisutnosti Božje veličine. Svoj vrhunac ima u Pretvorbi, gdje zajedno, okrenuti prema oltaru, pogleda upravljena ka hostiji, ka križu, blagujemo u tišini, sabranosti i klanjanju.

Dragi prijatelji, zavolimo ova bogostovlja koja nas čine kadrima iskusiti tihu i onostranu Prisutnost Božju, i obraćaju nas ka nas Gospodinu.

Draga braćo svećenici, vama se želim posebno obratiti. Sveta je misna žrtva mjesto gdje ćete pronaći svjetlo za svoje poslanje. Svijet u kojemu živimo neprestano nas mami. Stalno smo u pokretu te pritom i ne pomišljamo zaustaviti se i odvojiti vrijeme kako bismo pošli nekamo u osamu i malko otpočivali, u samoći i tišini, u Gospodinovu društvu. Postoji pogibao da se prometnemo u „socijalne radnike”. Tada svijetu ne bismo donosili Svjetlo Božje, već svoju vlastitu svjetlost, a to nije ono što ljudi od nas očekuju. Svijet od svećenika očekuje Boga i Svjetlo nje-

gove Riječi, propovijedano bez višeznačja kao i bez krivotvorina.

Znamo na koji se način obratiti Bogu u liturgijskoj proslavi, punoj štovanja, tišine, i svetosti. Nemojmo ništa izmišljati u liturgiji. Primimo sve od Boga i od Crkve. Ne tražimo predstavu, niti uspjeh. Liturgija nas uči: biti svećenik ne znači iznad svega činiti mnogo stvari. Znači biti s Gospodinom, na Križu! Liturgija je mjesto na kojemu se čovjek susreće s Bogom licem u lice. Liturgija je najuzvišeniji trenutak, kad nas Bog uči suobličiti se “slici Sina njegova te da on bude prvorođenac među mnogom braćom” (Rim 8,29). Liturgija nije i ne bi trebala biti prigoda za žalost, borbu ili napor. U redovnu, baš kao i u izvanrednu obliku Rimskoga obreda, bit je u okretanju ka Križu, prema Kristu, našem Istoku, našem Svemu, i našem jedinome Obzoru! Bio posrijedi redoviti ili izvanredni oblik, uvijek slavimo, upravo kao danas, u skladu s naukom Drugoga Vatikanskoga sabora: s uzvišenom jednostavnošću, bez beskorisnih dodataka, bez izvještačene i teatralne „kozmetike”, već s osjećajem za Sveto, istući prije svega Slavu Božju te s

istinskim duhom sinovstva Crkve danas i zauvijek!

Draga braćo svećenici, uvijek se držite ove sigurnosti: ono što svećenički celibat propovijeda svijetu jest biti s Kristom na Križu! Plan, što ga neki zagovaraju, da se celibat odijeli od svećeništva podjeljujući sakrament ređenja oženjenim muškarcima (“viri probati”) zbog – vele – „pastoralnih razloga ili potreba”, postigao bi ozbiljne posljedice, te – štoviše – označio konačni raskid s Apostolskom predajom. Mi bismo željeli stvoriti svećeništvo u skladu s našom ljudskom dimenzijom, ali, bez nastavljanja i proširenja svećeništva Kristova, koji je bio poslušan, siromašan, i čist. Zaista, svećenik nije samo „alter Christus”, već je on istinski „ipse Christus”, sâm Krist! Upravo će zbog toga, nasljedujući Krista i Crkvu, svećenik uvijek biti znak osporavan! ~ Vama, dragi kršćani, laici uključeni u život Grada, želim snažno poručiti: „ne bojte se! Ne bojte se donositi svjetlo Kristovo u ovaj svijet!

Prvo vam svjedočanstvo treba biti vlastiti primjer: činite sve u skladu s Istinom! Neka vam Krist bude Svjetlo u vašoj obitelji, vašemu zvanju, u vašim društvenim,

gospodarskim, i političkim odnosima! Nemojte se bojati svjedočiti kako vaša radost dolazi od Krista!

Molim vas, ne skrivajte izvor svoje nade! Naprotiv, propovjedajte ga! Svjedočite ga! Evangelizirajte! Crkva vas treba! Podsjećajte sve da „samo raspeti Krist otkriva istinsko značenje slobode!“ (Veritatis Splendor 85). S Kristom, oslobađajte ono što je danas okovano lažnim ljudskim pravima, koja su sva redom usmjerena ka čovjekovu samouništenju.

Vama, dragi roditelji, želim poslati posebnu poruku. Biti otac i majka u današnjemu svijetu pustolovina je prepuna trpljenja, prepreka, i briga. Crkva vam veli: „Hvala!“ Da, hvala za vaše velikodušno sebedarje! Imajte odvažnosti odgajati djecu u svjetlu Kristovu. Ponekad ćete se morati boriti protiv prevladavajućega vjetra te otrpjeti podsmjeh i prijezir svijeta. No, nismo ovdje kako bismo udovoljili svijetu! „Propovijedamo Krista raspetoga: Židovima sablazan, poganima ludost“ (1 Kor 1, 23-24). Ne bojte se! Ne odustajte! Crkva vam, glasom Papa – napose nakon enciklike Humanae Vitae – povjerava proročko poslanje: svjedočiti pred svima svoje radosno pouzdanje u Boga, koji nas je učinio mudrim čuvarima naravnoga reda. Naviještate ono što nam je Isus objavio samim svojim životom: „Sloboda se postiže ljubavlju, a to znači, sebedarjem.“ (Veritatis Splendor 87).

Dragi očevi i majke, Crkva vas ljubi! Ljubite Crkvu! Ona je vaša Majka. Ne pridružujte se onima koji je ismijavaju, jer vide samo bore na licu ostarjelu kroz stoljeća trpljenja i tegoba. Ona je i danas lijepa te izaruje svetost.

Naposljedku se želim obratiti vama, mladi, koji ste danas ovdje u velikome broju!

Molim vas, međutim, da prvo poslušate jednu „stariju osobu“, čiji autoritet nadilazi moj. To je sveti Ivan Evanđelist. Osim primjera svoga života, sveti je Ivan ujedno ostavio i pisanu poruku mladima. U svojoj Prvoj poslanici, čitamo ove dirljive riječi starije osobe upućene mladima u crkvama koje je utemeljio. Slušajte glas pun snage, mudrosti, i topline: „Napisah vama, mladići, jer ste jaki i riječ Božja u vama ostaje i pobijedili ste Zloga. Ne ljubite svijeta ni što je u svijetu“ (1 Iv 2, 13-15).

Svijet koji ne smijemo ljubiti, kao što je o. Raniero Cantalamessa kazao u svojoj propovijedi na Veliki Petak 2018., s kojim se ne smijemo suobličavati, nije – kao što nam je svima dobro poznato – svijet kakva je Bog stvorio i ljubi, niti su to ljudi u svijetu, kojima, naprotiv, moramo uvijek

ići, osobito siromašnima i najsiromašnjima od siromašnih, ljubiti ih i ponizno im služiti ... Ne! Svijet koji ne smijemo ljubiti jest jedan drugi svijet; onaj kakvim je postao pod vlašću Sotone i grijeha. Svijet ideologija koje niječu ljudsku narav i razaraju obitelj ... strukture UN-a, koje nameću novu globalnu etiku, igraju odlučujuću ulogu te su danas postale silom bez premca, šireći se putem zračnih valova s pomoću neograničenih mogućnosti tehnologije. U mnogim je zapadnim zemljama danas zločin odbiti podvrgnuti se tim strašnim, grozomornim ideologijama. To je ono što nazivamo prilagodba duhu vremena, konformizmom. Veliki je britanski vjernik i pjesnik prethodnoga stoljeća, Thomas Stearns Eliot, napisao nekoliko stihova koji zборе daleko više od čitavih knjiga: „U svijetu bjegunaca, za osobu koja se kreće u suprotnom smjeru, činit će kao da bježi“.

Dragi mladi kršćani, ako je „starješini“ poput svetoga Ivana, dopušteno izravno vam se obratiti, i ja vas potičem, i govorim vam: pobijedili ste Zloga! Borite se protiv svakoga protuprirodnoga zakona koji bi vam pokušali nametnuti; borite se protiv svakoga zakona koji je protivan životu i obitelji. Budite od onih koji idu u suprotnome smjeru! Usudite se ići protiv struje! Za nas kršćane, suprotni smjer nije mjesto, već Osoba, Isus Krist, naš Prijatelj i naš Otkupitelj. Ta je zadaća na poseban način povjerena vama: spasiti ljudsku ljubav od tragične stranputice u koju je zapala: ljubav, koja više nije sebedarje, već samo posjedovanje drugoga – posjedovanje koje je nerijetko upravo nasilno tiransko. Na Križu se Bog objavio kao „agape“, a to znači ljubav koja se daje do smrti. Istinski ljubiti znači umrijeti za drugoga. Poput mladoga policajca, potpukovnika Arnauda Beltramea!¹

Dragi mladi, nerijetko, nema dvojbe, trpite u duši poradi borbe između svjetla i tame. Ponekad bivate zavedeni lagodnim zadovoljstvima ovoga svijeta. Cijelim vam svojim svećeničkim srcem kažem: ne oklijevajte! Isus će vam dati sve! Nasljedujući ga, kako biste postali sveci, ništa nećete izgubiti! Zadbite ćete jedinu radost koja nikada ne razočarava!

Dragi mladi, ako vas Krist danas poziva da ga nasljedujete kao svećenici, re-

dovnici ili redovnice, ne oklijevajte! Recite mu: „fiat“; oduševljeno i bezuvjetno da“!

Bog želi da ste mu potrebni, koje li milosti! Kakve li radosti! Zapad su evangelizirali sveti i mučenici. Vi, mladi današnjice, bit ćete sveci i mučenici što ih narodi očekuju u Novoj evangelizaciji! Vaše domovine žedaju za Kristom! Nemojte ih razočarati! Crkva se pouzda u vas!

Moja je molitva da mnogi od vas danas, za vrijeme ove svete Mise, odgovore na Božji poziv da ga nasljeduju, da ostave sve poradi njega i njegove svjetlosti. Dragi mladi, ne bojte se! Bog je jedini prijatelj koji vas nikada neće razočarati! Kada Bog zove, on je radikalno. To znači da zadire sve do korijena. Dragi prijatelji, nismo pozvani biti osrednjim kršćanima! Ne, Bog nas poziva na potpuno darivanje, na mučeništvo tijela i srca!

Dragi francuski narode! Samostani su stvorili uljudbu vaše zemlje! Ljudi koji su prihvatili nasljedovati Isusa do kraja, radikalno, izgradili su kršćansku Europu. A budući da su tražili samo Boga, izgradili su predivnu i miroljubivu uljudbu, poput ove katedrale.

Francuski narode, narodi Zapada, radost i mir naći ćete jedino tražeći samo Boga! Vratite se Izvoru! Vratite se samostanima! Da, svi vi, osmjelite se provesti nekoliko dana u samostanu! U ovome svijetu buke, ogavnosti i tuge, samostani su oaze ljepote i radosti. Iskusićete kako je moguće Boga konkretno staviti u središte čitavoga života. Iskusićete jedinu radost koja ne prolazi.

Dragi hodočasnici, ostavimo se tame. odaberimo svjetlost! Zamolimo Blaženu Djevicu Mariju da znademo kako izreći „fiat“, a to znači: „da!“; da potpuno, poput nje, znademo prihvatiti svjetlo Duha Svetoga. Danas, kada, ljubaznošću i brižljivošću Svetoga Oca Pape Franje, slavimo Mariju, Majku Crkve, zamolimo tu Presvetu Majku da nam srca učini poput svojega, srca koje Bogu ništa ne odbija, srca koja gore ljubavlju za slavu Božju, srca gorljivo željna ljudima naviještati Radosnu Vijest, srca velikodušna, srca jednako izobilna poput ona Marijina, srca prepuna poput onoga Crkve, i bogata poput Srca Isusova! Tako neka bude! (<http://www.newliturgicalmovement.org/>)

1 *Policijски potpukovnik koji je podlegao ranama nakon što se, u nedavnome terorističkome napadu u mjestu Trebes blizu Carcassonnea na jugozapadu Francuske, predao otmičaru u zamjenu za taoca.*

VRHUNAC CIVILIZACIJE - KRŠĆANSKA I EUROPSKA ULJUDBA!?

Novi „poganin“ je biće koje se razlikuje od staroga, klasičnoga pretkršćanskoga poganina, koji je preko svojih mitova i filozofija pokušavao isplivati iz tame prema udaljenom svjetlu (pogledajte film „Quo vadis!“). Novi je „poganin“ ili ljepše rečeno „tražitelj istine“ još zbunjeniji i izgubljeniji stvor, jer se želi (unatoč milenijskim spoznajama) vratiti natrag u sumnjiv duhovni prostor, destrukciju koja se čini umjetničkom kreacijom i – malo papra – jednostavno u tamu. Nažalost, u svome nesnalaženju neki egoisti žele povući čitavu jednu uljudbu, a koja je ljepša i plemenitija od ove naše kršćanske i europske?

Katolička Crkva osobito kroz svakodnevnu euharistiju i liturgijska čitanja poziva svakog tkz. laika na puninu spasenja, da se

snaži svetim sakramentima kao darovima na tom riskantnom putu. Dobar je to savjet i uputa jer čovjek samo tako može naći svoj kontekst u vječnosti, ocrtati svoje duhovne i umne koordinate u sadašnjosti. Jednostavno, pozicionirati se kao osoba u vidljivu i stvarnom svijetu, kao i u onom transcendentnom. Bez te vage u kojoj Crkva snažnim iskustvom održava ravnotežu između zemnih želja i potreba u zrcalu vječnog života i onostranosti život bi sigurno bio za duše pogibeljniji. Naša Crkva je Crkva Utjelovljenja, stoga je katolik pozvan, ali i sposoban žarko ljubiti sve stvoreno, jer je ono lijepo, dobro i istinito – odraz svojega Stvoritelja. Za razliku od umišljenih oholica koje gaze po pločama svijeta prezirući stvoreno i Stvoritelja, katolik se stvorenoga ne plaši, niti ga zanemaruje. Za razliku od poganina (a u tu kategoriju se u nekom postotku svi možemo svrstati!), nema potrebe klanjati se stvorenome, niti ga izbjegavati nijećući stvarnost. Kršćanstvo je trezveno i razborito, jer pronalazi onostranost u potpunosti analizirajući stvoreno, uz želju da se svakodnevno vraća u izvorno jedinstvo, nastojeći ga ljubiti onako kako

ga ljubi Bog. Cilj je tako pobožne duše da Božje skriveno lice postane vidljivo po svemu stvorenome, a Njegova slika u ljudskoj duši stalno osvježanje. Budući, da je ta slika znatno narušena u duši suvremenog čovjeka, kršćanin ga zbog toga ne smije plitko prezirati, niti nad njime očajavati. Sigurno je – tu istinu potvrđuju stoljeća – da će slika Božja i u onima koja ga vrijeđaju ostati živa.

Novi „poganin“ je biće koje se razlikuje od staroga, klasičnoga pretkršćanskoga poganina, koji je preko svojih mitova i filozofija pokušavao isplivati iz tame prema udaljenom svjetlu (pogledajte film „Quo vadis!“). Novi je „poganin“ ili ljepše rečeno „tražitelj istine“ još zbunjeniji i izgubljeniji stvor, jer se želi (unatoč milenijskim spoznajama) vratiti natrag u sumnjiv duhovni prostor, destrukciju koja se čini umjetničkom kreacijom i – malo papra – jednostavno u tamu. Nažalost, u svome nesnalaženju neki egoisti žele povući čitavu jednu uljudbu, a koja je ljepša i plemenitija od ove naše kršćanske i europske? ❖

U HRVATSKOJ ŠUTNJA, MUK I GLUPOST!

(IZ AUTOBIOGRAFIJE)

Ako je Zrinski 1566. sa svojim junacima položio život braneći Siget, ako su u siječnju 1578. god. branitelji Gvozdanskog – Hrvatski Alamo – umrli, smrznuli se na bedemima ne puštajući Turcima da uđu u utvrdu, onda i mi u siječnju 1991. moramo isto učiniti; braniti Sabor, a to znači Hrvatsku, po cijenu vlastitih života. Isto tako u sitnim i neizvjesnim satima te noći, sjetio sam se i Villefranchea, gradića nedaleko Lyona, gdje su, 16. rujna 1943. hrvatski vojnici – stotinu i pedeset vitezova, junaka – u njemačkome garnizonu digli pobunu i dvadeset se sati opirali nadmoćnim njemačkim snagama. Bio je to prvi jači otpor, obračun s okupatorom u Francuskoj.

Za Uskrs, 1990. god. – nas nekolicina na čelu s Tuđmanom – putovali smo u Dubrovnik. Zračna luka je bila sablasno prazna. Samo mi. U pomalo nervoznu iščekivanju polijetanja, rekao sam da mi je sve to malo neobično, da ne kažem sumnjivo. On me je, tobože, strogo pogledao, tako da sam odmah očekivao kritiku kako širim malodušje i rekao: “Da su pametni, srušili bi zrakoplov, isplatilo bi im se to višestruko!” Gledao sam ga u čudu što govori pa sam nadodao: “Nisu oni glupi, pametni su oni!” Povorka “hrabrih” koja nas je slušala, sledila se od straha. Jedan je od nas, kao pravi “junačina”, doduše tiho da Predsjednik ne čuje, predložio da odustanemo od leta. Međutim on je to dobro čuo i počastio ga, možete zamisliti, kakvim pogledom. Pogledao je u mene i sa smiješkom rekao da sam ja sve to zakuhao. U zrakoplovu sam sjedio do njega. Razgovarali smo, dakle već tada, o mo-

gućnosti rata i agresije na Hrvatsku. “Lako je bilo Mačeku, on je imao pod puškom 250 000 ljudi, a mi smo posve razoružani” – rekao je i gledao kroz prozorčić oblake, kroz koje smo letjeli prema Dubrovniku. Nakon nekoliko minuta upitao me je, pišem li dnevnik i bilježim li podatke i razmišljanja o pojedinim događajima. “Sve se brzo zaboravlja. Nezapisano, povijesno ne postoji. Jedino papiri ostaju. Pa da i padne ovaj zrakoplov, jedino bi papiri...” Ne mogavši sačekati da izrekne rečenicu, nadodah: “Izgorjeli bi skupa s nama!” “Ti, fakin jedan!” reče, pogladivši me po obrazu.

Pišući ovaj tekst, tek sada uviđam da je bio u pravu. Da, sve blijedi i puno se toga zaboravlja. Blijedi i siječanjska noć 1991. kada smo, nas nekolicina, u Hrvatskom državnom saboru, očekivali desant specijalaca JNA. Napad smo smatrali realnim, tim više što su nam tu mogućnost najavile naše novopečene obavještajne službe.

Predsjednik je bio otišao u Beograd, na zasjedanju Predsjedništva raspadajuće tvorevine, zvane SFRJ. Bio sam jedan od onih koji su bili protiv, da Tuđman ide na tu sjednicu. U našim glavama i saborskim hodnicima lebdijelo je pitanje: “Što će biti s Hrvatskom ukoliko se ne vrati iz Beograda i ako ga, ne daj Bože, uhite, ili, još gore od toga, ubiju?” Sjetili smo se sudbine Radića i atentata na njega i hrvatske zastupnike u beogradskome parlamentu, ubojstva Andrije Hebranga... Nas dvadesetak, sa saborskom stražom, odlučili smo braniti Hrvatski sabor. U Saboru su ostali tkz. “jastrebovi” HDZ-a, dok su ostale “vrste ptica”, pretežito “kukavice” odlepršale u po’ bijela dana u skrovišta diljem grada. Da sam zločest naveo bih njihova imena i jata iz kojih potječu, ali neću. Svatko ima pravo na dobar glas, pa čak i oni koji nemaju. Jedino me žalosti da su upravo takvi dan-danas interpretatori nedavne povijesti u kojoj se nisu prosla-

vili. Vedre i oblače našom otužnom zbiljom. Više oblače, nego vedre. Većini od nas – koji smo se prepustili sudbini – bio je to prvi susret s oružjem: samokresima, strojnicama, puškama i bombama. U toj maglovitoj i teškoj noći raspoloženje nam je popravljao stari “gerilac” Šime Đodan, držeći nam motivacijske govore sve dotle dok nije zadrijemao i dok ga nismo poslali kući. Ivan Vekić nam je, po običaju, recitirao pjesme. Sve je nadgledao, u maskirnoj odori, s revolverom oko pasa, Velibor Kikerec, zapovjednik saborske straže, koji mi, s obzirom na njegove godine, nije ulijevao neku sigurnost. I, on je, navodno, bio u partizanima, kao i Đodan, pa je ta činjenica sama po sebi predpostavljala nekakvo borbena iskustvo. Mada sam se, moram priznati, naslušao priča o njihovim “junačkim” povlačenjima, to jest bježanjima, kad god je bilo “gusto”. Ja sam razmišljao o bombama koje sam zadužio, a nikad ni jednu nisam bacio i nisam znao kako se upotrebljavaju.

Gledao sam s prozora Markov trg obavijen mrakom i razmišljao da, ako nas napadnu, što “skuplje” prodam život i da za sobom povučem barem dva, tri “niška” specijalca. Realno gledajući, nitko od nas ne bi preživio. Činjenica je da smo se bili rasporedili po uglovima i prozorima Sabora i da smo u toj noći,

zatreba li, bili spremni položiti živote za Hrvatsku. Ne mislim da smo bili puno hrabriji od većine koja je donijela “racionalniju” odluku i odlučila prespavati na sigurnijem mjestu. Bili smo “luđi”! Ako je Zrinski 1566. sa svojim junacima položio život braneći Siget, ako su u siječnju 1578. god. branitelji Gvozdanskog – Hrvatski Alamo – umrli, smrznuli se na bedemima ne puštajući Turcima da uđu u utvrdu, onda i mi u siječnju 1991. moramo isto učiniti; braniti Sabor, a to znači Hrvatsku, po cijenu vlastitih života. Isto tako u sitnim i neizvjesnim satima te noći, sjetio sam se i Villefranchea, gradića nedaleko Lyona, gdje su, 16. rujna 1943. hrvatski vojnici – stotinu i pedeset vitezova, junaka – u njemačkome garnizonu digli pobunu i dvadeset se sati opirali nadmoćnim njemačkim snagama. Bio je to prvi jači otpor, obračun s okupatorom u Francuskoj. Dvadeset sati slobode za francuski gradić Villefranche, značio je i junačku smrt svih hrvatskih vojnika. Je li dopušteno, a da te odmah jednonmnic i to u slobodnoj Hrvatskoj ne etiketiraju, kazati istinu i reći da su ti vojnici bili pripadnici oružanih snaga NDH i da su s hrvatskim grbom na kapama i rukavima svojih odora časno položili svoje živote? Smije li se, a da te se ne proglasi ustašom i fašistom i u Hrvatskoj, kad to već desetljećima čini

Francuska, odati priznanje i komemorirati javno ove naše vojnike i antifašiste? Jedan je list u Francuskoj, na prvu obljetnicu njihove pogibije, napisao: “Učinimo da krv Hrvatâ, heroja i mučenika za našu stvar, ne bude prolivena uzalud”. Ulica u Villefranchu nosi hrvatsko ime, podignut je u njihovu čast velebni spomenik... U Hrvatskoj šutnja, muk i glupost! Eto, o tome sam razmišljao te siječanjske noći i hrabrio se – krijepio samoga sebe – povijesnim događajima, kojima se malo koji narod može pohvaliti. Kad se razdanilo nad Zagrebom i kad je bilo razvidno da do desanta neće doći, krenuo sam prema Trgu, nakratko zastavši kod Kamenitih vrata. Pozdravivši Zaštitnicu Grada i najvjerniju Odvjetnicu Hrvatske, donio sam odluku da se više neću “motati” po Saboru i u toploj, ugodnoj sobi razmišljati gdje sve krvvari i gori Hrvatska, kakvo je stanje na bojištima... Obavijestio sam, petnaestak dana kasnije, o toj odluci predsjednika Sabora i moga prijatelja Žarka Domljana, koji me je odvrćao od mojih namjera i tumačio da bi Hrvatskoj bio korisniji ako ostanem... Stavio sam se na raspolaganje Vrhovniku Oružanih snaga – vojske u nastajanju, povojima – Franji Tuđmanu i tako službeno započeo svoj ratni put. ❖

UZ DESETU OBLJETNICU SMRTI ZLATKA TOMIČIĆA (2008. – 2018.)

Ovako je Zlatko poučavao:

– Vjerujem u budućnost Hrvatske iako nas žele zatrti i pomesti s lica zemlje. Naša jedina nada smo mi sami sebi. Moramo se i dalje boriti i davati otpor nasilju i truleži. Vidim našu nadu u sferi duha. Kod Hrvata postoji Škorpionski sindrom. Nakon što smo odbili neprijatelja, pojavio se unutarnji, veoma opasan i prijeteći. On je jak i razoran i sve što se dobro napravi on osujećuje. Kada Hrvati vide da im je uzaludna naizgled nevrijedna borba, oni kao škorpioni okreću otrovnu žaoku prema svojoj glavi, baš kao budistički redovnici u Vijetnamu koji su se javno spaljivali i na taj način borili.

Sve sam već to davno rekao u svojoj knjizi “Reforma duha” iz 2000. godine, a i davno prije toga u HKL-u od 1965. –

1968., koji su objavljeni u našem zborniku “Svačić” 1969. i u posebnom separatu kao i u brošuri “Odgovor Milošu Žanku”, gdje sam zastupao našu novu etičku misao i borio se za duh i red hrvatske riječi, za naš stari Ilinštak i za buduću Kristalnu kocku vedrine.

U “Reformi duha” istaknuo sam naše velike umove i duhove kao što su bili: Ante Radić, Filip Lukas, Vatroslav Murvar, Jozo Kljaković. Opisao sam tu naš pravaški mesijanizam, tumačio što je naš novi povijesni organon i kakva nam je svijest vlastite sudbine. Josip Horvat je pisao da su narod i kultura nedjeljivi i da su upravo zato Hrvati opstali. A začetak je bio u našoj Plemenščini, još u našem rodovskom društvu. Stoga su, veli on: “Hrvati uvijek ostali užitnici slobode!” Filip Lukas je dočim pisao da je povijest izraz kulture, a kultura puni izraz povijesti. Mi nismo

stoga ni trenutka bili nepovijesni narod. Nismo prestali opstojati i biti. Lukas je pisao da narod u sebi nosi svijest svoje vječnosti. Narodi su se održali s onim kulturnim oblicima s kojima su i počeli. Opisao sam što je vrhovno načelo našeg državnog autoriteta. Otkrio sam, još onda, što je prava povijest straha i hrvatski ingenium. Jedna od objava našeg ingeniuma bili su naši junaci i proroci. Oni su spašavali Hrvatsku od propasti. Dokazivao sam da smo uvijek pripadali svjetlosnom Pantheonu. Želio sam da Hrvati saznaju sve o stoljetnom mitu i o svojoj mitologiji. To sam se trudio pokazati i u mnogim drugim svojim djelima. Želio sam otkriti put prema našem Eshatonu.

Imao sam 19 godina kada su me prvi puta iz političkih razloga otpustili iz lista u kojem sam tada radio. Različiti doušnici,

HRVATSKA, LJUBAVI MOJA

Hrvatska, ljubavi moja,
i ovdje sam tvoj sin,
i ovdje sam tvoje ime
i tvoj sjaj.

Hrvatska, djevojko moja,
svuda mislim na tebe,
u svakoj zemlji te sanjam,
u svaki te nosim kraj.

Hrvatska, gujo pod kamenom,
s golim trokutima i ilirskim mjesecom
– tko na te s mržnjom stane
past će mrtav od otrova tvoga.

Hrvatska, zvijezdo na nebu,
tvojom pomoću stekoh sile svijeta,
svjetlost jesi što pada na ruke
iz tijela i krvi raspetoga Boga.

(Ohrid, Makedonija, 13. rujna 1966.)

provokatori i mistifikatori uništavali su sustavno moj građanski život, tako da nisam nikad više imao privatnosti ni građanskog mira. Uvijek su me uhodili, čitali pisma, izazivali i to traje do danas. Dežurali su pred mojim vratima i ulazili u moj stan. baš kao u romanu Joze Kljakovića "Krvavi val" (izišao je dakako u Rimu) koji se događa u Argentini. Za mene je najveća zločinačka organizacija bila Udba. Nisu škodili samo meni, nego su proganjali cijelu moju obitelj. Što su sve radili mojem sinu! A hrvatski tisak je u hrvatskoj državi, nažalost, o njemu napisao tisuće laži.

Ivan Savić Mor je u prilogu moje knjige "Kozmički pijetao" napisao mnogo lijepih misli i odao mi najveće priznanje, no jedno od najzanimljivijih je usporedba između mene i Mahatme Gandhija: da smo dvojnici! Mahatma Gandhi je srušio

Zlatko Tomičić rođen je 1930. u Zagrebu, a umro je 16. lipnja 2008. Mnogi za njega tvrde da je jedan od naših najvećih pjesnika. Bio je veliki prijatelj i našeg časopisa "MI"....

i otjerao englesku vlast iz Indije svojom ahimsom, tj. nenasiljem, borbom bez oružja i krvi. Samo proroci i karizmatični su jedini pravi vođe i samo se u njihov narod može pouzdati. I ja sam se rodio kao Velika duša poput Gandhija, a velike duše žele fizički uništiti zločinci, stoga je platio glavom i antički pjesnik Orfej i brojni takvi drugi...

Sve zlo u Hrvatskoj je od jake "pete kolone", koja djeluje na svim područjima veoma organizirano i na svim razinama. No o tomu ja govorim u svojem romanu "Tajanstvena ruža" koji sam napisao još prije više od 15 godina, a objavio ga 2004. Ako Europa, pišem ja, pokuša uništiti Hrvatsku, to će biti propast Europe. To je doduše samo vizija, mašta, fikcija, rekli bismo. Ali do sada se ispunilo sve što sam navijestio ili prorekao. Otuda sve ove nevjerojatne izmišljotine i fenomenalne ludosti. No, to je ludilo jako sustavno zamišljeno i razvijeno. Otuda i ludilo koje dolazi iz Haaga i ta tragikomična jurnjava oko generala Gotovine. Nikoga još nisu u svijetu tako lovili, samo možda Carlosa, čuvenog međunarodnog terorista i atentatora. Procesi protiv nas podsjećaju na one optužbe koje su zadobili Templari, da ih opljačkaju. A iza svega bio "Bijela sova", tj. Filip Lijepi. On je sve izmislio, pa su se nad tim zgražali Voltaire i svi drugi mudri i pronicavi muži.

No, sve je to samo dio tzv. Determiniranog kaosa, što bi to rekao akademik Paar. To je sumrak europskog uma. To je odavno nagovijestio Oswald Spengler u svojem djelu "Suton Zapada". Branili su nas već odavno Jozo Kljaković i Bogdan Radica, ljudi najvećeg ugleda na Zapadu, ali uzalud. Kada je počeo sud u Haagu odmah mi je bilo jasno: to je obnova suda u Nürnbergu. Tamo su bili optuženi i osuđeni njemački vođe. Sada se želi dokazati na stupidan način da smo mi nacisti, za što nas se stalno optužuje bez dokaza, tako to traje desetljećima. Vasilije Krestić je napisao da smo mi Hrvati "genocidni" jer potječemo od jednog zločinačkog naroda, a to su bili Avari. Tu istu optužbu je pak Srbima uputio pok. Antun Bauer. No, ne stoji ni jedno ni drugo. Nešto drugo je

posrijedi. Ako ratni zločini ne zastarjevaju što je onda s ratnim zločinima koje su počinile velike sile od 1945. do danas?

Velike sile danas žele izjednačiti krivnju u hrvatsko-srpskom ratu, a one su nahuškale Srbe na nas. Posve isti scenarij i režija opetuje se u Ruandi. O tome je lijepo govorio i Drago Štambuk dok je bio veleposlanik u Londonu: baciti bijelo na crno i crno na bijelo, dok se boje sasvim ne izmijene. Tzv. individualna krivnja naših ratnika gora je popara nego li skupna optužba. Oživljavanjem i legalizacijom četništva vidi se da Srbi hoće opet novi rat, a u programu četništva je, pogledajte što piše u svim njihovim dokumentima crno na bijelo, da treba istrijebiti i očistiti ovaj prostor od katolika i muslimana. Urota protiv Hrvata traje odavno: još od 14. stoljeća, od Nemanjića, piše jedan američki filozof. Dok je hrvatsko plemstvo bilo politički narod, imali su Hrvati dobar i mač i štit, a kada su došli buržuji više toga nije bilo, pa nema ni danas, kako je nekad bilo. Matija Bećković, čim je rat završio, razbio je sve nade rekavši: "Čerećemo se!" Ono što nama danas najviše manjka je nekakva ideja zajedništva. Svaki sebičnjak misli samo na to da što više napuni svoju kesu, a drugi neka gladuju. "Mi smo siti, mi smo siti.", pjeva A. B. Šimić. To vodi samouništenju! Otriježite se Hrvati! Mislite na Hrvatsku, a ne samo na svoju stražnjicu, riznicu, automobil i vikendicu.

To što se događa s Hrvatima u BiH je veoma porazno i tragično. Poručuju im vanjski đavolski meštari da se moraju iseliti ili asimilirati. Pa, Bosna je uvijek bila matična hrvatska zemlja, izvorište odakle je sve dolazilo i oplemenjivalo ostale hrvatske pokrajine. Ne mogu tamo Hrvati biti samo neka nacionalna manjina koju treba što prije očistiti iz Bosne ponosne. Velika je nepravda da su Herceg-Bosnu ukinuli, a ostavili Republiku Srpsku. Bosna nije nikada bila srpska niti će biti. Bio je u Bosni već jednom okupator srpski knez Česlav još u dalekom 10. stoljeću i onda protjeran. U vrijeme Turaka bila je Turska Hrvatska, ali nije bila Turska Srbija. To je opet vještija juha, što bi rekao Goethe, tzv. velikih sila, koje su maloga uma, kao dinosaurusi, koje obožavaju kao svoje pretke. Za mene ne postoje veliki i mali narodi, nego samo mnogobrojni i malobrojni. Mali narodi mogu biti veliki, a tzv. veliki – veoma mali. Ako Hrvate u Bosni budu uništili do kraja, onda će nestati i Hrvatske, onda se i njoj piše ista sudbina. A mi smo se uvijek borili u obrani samih sebe pa moramo i sada. Hrvatska pobjedonosna rekonkvista uvijek dođe. ❖

**ROBERT
SPAEMANN:**

PRODAJA U BESCJENJE

Čovjek ništa ne može činiti dobra i ispravna bez nutarnje i vanjske radosti. A radost, koja je nešto posve drugo od keep smiling ('smiješite se, molim'), nerazdvojno je povezana i utkana u jednoznačnost svjedočanstva. Već dugo ponašaju se naši teolozi kao „gospodari naše vjere“, namjesto da budu „sluge naše radosti“ (Sv. Pavao).

Kako reagira Crkva na stanje u kome se ona nalazi danas u Europi?

Prema mome mišljenju postoje dva kriva načina kako se na to reagira. Jedna od tih reakcija jest da se situacija banalizira i harmonizira. S jedne strane ponašamo se kao lisica kojoj je grožđe kiselo. Neke misle da *narodna Crkva* koja je u procesu nestajanja bijaše teški povijesni nesporazum te da je obrat koji je uslijedio s Konstantinom povijesni *istočni grijeh* Crkve. Danas mnogi zagovaraju Crkvu „odlučnih kršćana“, a pritom i ne

misle kako i na koji način treba stvarno pripadati takvoj Crkvi odlučnih vjernika. Mnogi smatraju kako je načelno cjelokupno čovječanstvo već spašeno, a Crkva je samo simbol njihova spasenja. Tko je daleko od nje, on je doduše još daleko od Crkve. Pritom se uopće ne uzima u obzir mogućnost da je netko cijeli život daleko, da se uopće ne nalazi na putu prema Bogu, nego je u bijegu od Boga. Prvi članak Atanazijeva Vjerovanja, koje kao

Jedan od zacijelo najznamenitijih kršćanskih-katoličkih mislilaca u Njemačkoj, ali i šire, Robert Spaemann, savjetnik i prijatelj dvojice papa, svetoga Ivana Pavla II. i Bendikta XVI. (rođeni iste godine, 1927.) navršio je ovih dana 91 godinu. Ima je iza sebe dug i uzbudljiv život i retrospektivno može pogledati na opsežni znanstveni ali i publicistički opus, bogato životno iskustvo, plodonosan rad te zalaganje za istinske ljudske i kršćanske vrline. Sa zahvalnošću gledamo na godine plodonosnoga života, ali se odmah nameće i pitanje: Gdje su nam veličine koje će, nakon Benedikta/Ratzingera i Spaemanna davati neizbrisivi katolički biljeg diskusijama, polemikama, katoličkoj misli? Njihove su zvijezde na zalasku. Pomalo nas hvata nostalgija za katoličkim klasicima kojih ne vidimo na suvremenoj misaonoj pozornici.

A kako izgleda druga pogrješna reakcija?

Suprotstavljena reakcija definirana je strahom od getoizacije. Ona se sastoji u tome da se *narodna Crkva* pošto-poto sačuva, pa i pod cijenu da Crkva izgubi svoj identitet kao zajednica vjernika. Otajstva se vjere prodaju u besćenje. Sveta je pričest nešto kao zimsko ili ljetno rasprodaja. Nitko više ne govori o uvjetima pristupanja euharistiji. Djeci se dijeli prva pričest, makar dotad nikada nisu pohađali svetu Misu, a ne će se na njoj pojaviti ni sljedeće nedjelje. Na prvu svetu pričest pripremala su ih službeno primjerice žene koje nisu katolkinje, koje ni nedjeljom ne pohađaju svoju vlastitu crkvu (spreman sam za to navesti i primjere). Ili: Sagledamo li brojke rastavljenih bračnih parova koji su se jednoč vjenčali u Crkvi, nemoguće je pretpostaviti da su tijekom bračnoga života promijenili svoje poglede na Boga, svijet. Može se samo pretpostaviti kako pripuštanje na crkveni obred vjenčanja nije bio

povezan s pripremama i razgovorima u kojima bi se jasno govorilo o nerazrješivosti braka kao uvjetu za valjani brak. Crkva ne će postati *narodnom Crkvom* jeftinom rasprodajom svojih dobara. Time na sebe navlači samo prijezir.

Pa kako onda na to primjereno reagirati?

Alternativa getoizaciji nije u svođenju na nekakvu skupinu među ostalim skupinama koje „daju svoj veliki doprinos“ silnoj cjelini naše civilizacije, niti je pokušaj u brisanju razlikovnih značajki te time postati i sami nekakva velika cjelina. Jedina istinska kršćanska alternativa getoizaciji jesu stoga misije. MISIJA. Nesklad između univerzalnoga postulata poruke evanđelja i manjinske situacije onih koji priznaju postulat evanđelja ostat će prisutan u svijetu do kraja dana i vremena. Nikada ne će iščeznuti. To pak znači da su misije moguće samo onda ako oni koji žive u statusu manjine, žive sa sviješću da su „izabrali najbolji mogući dio“. Bez takve samosvijesti nemoguće je 'probaviti' ovu situaciju, poglavito pak ne mladi naraštaj. Prigovorit će se kako je to elitizam. Zacijelo, da. Ali samo ondje gdje se vjera doživljava kao nezaslužena povlastica, kršćanstvo može probuditi želju imati udjela u toj povlastici. Da bismo pridobili druge, moramo ono za što ih želimo pridobiti predstaviti 1. kao istinito, 2. kao dobro, tj. ono što spašava, i 3. kao lijepo, tj. kao izvor radosti, kao nešto što je svojom nutarnjom ljepotom naprosto neodoljivo. Današnje je kršćanstvo, kako nam se predstavlja, prilično daleko od toga. Kršćanstvo se svodi i relativizira na nekakav mogući i tolerantni svjetonazor, kao jedan među mnogim drugima. Ono se ne očituje kao pogled na zbilju u svjetlu svoga Iskona. Danas kruži krilatica kako svatko mora pronaći svoj put, makar je to već prorok Izaija opisao kao stanje izgubljenosti i lutanja, kad je svatko poput ovaca lutao i svojim putem hodio (Iz 53,6). Pa premda je Crkva u Rimskome kanonu skoro dva tisućljeća molila „izbavi nas od vječne osude i ubroji nas među izabrane svoje“, čini se da u stvarnosti više ne postoji, ne egzistira realna opasnost da bi netko bio definitivno vječno osuđen ili izgubljen. Gdje ne postoji realna opasnost da čovjek bude izgubljen, ni spasenje nije realno, pa time i samo kršćanstvo postaje trivijalno. ❖

i Nicejsko, povezuje Istočnu i Zapadnu Crkvu, pomno se i brižno prešućuje: „Tko želi biti spašen, taj mora, prije svega, čvrsto ispovijedati katoličku vjeru, a tko je ne sačuva u cijelom njezinu sadržaju, taj će biti zauvijek izgubljen“.

Prihvaća se dakle vlastiti status manjine, u njoj se vidi nešto posve normalno i onda se to sve ublažava nekakvim „pluralizmom“.

POTREBNO NAM JE OJAČATI VJERU I NADU

**prof. dr. sc. Božo Skoko, predsjednik HKZ
MI (Iz govora u Trogiru, 20. 5. 2018.)**

„MI se od svojih početaka vodi načelom *Bog-Crkva-domovina*, i u tom načelu je sadržana smisao našeg djelovanja i poslanja, odnosno posebnost MI-ovskog djelovanja u odnosu na druge katoličke i laičke udruge. Dakle, uz vjernost Bogu, te angažman u Crkvi na svim razinama i područjima, promičemo i odgovornost prema domovini i njezinim stanovnicima te joj se nastojimo staviti na raspolaganje, ne pitajući – da parafraziram Kennedyja – kakve mi imamo koristi od Hrvatske, već što mi možemo dati Hrvatskoj.

Uz to, MI-ovac današnjice mora biti čovjek vjere, istine i nade. Vjeru pritom treba svjedočiti primjerom i djelom, a ne načelno i prigodničarski. Istinski vjernik mora biti primjer drugima svojim životom, a ne netko tko će mahati svojom pobožnosti i docirati drugima. On treba živjeti i svjedočiti svoju vjeru u svakodnevnom poslanju i radu, predanošću i odgovornošću, otvorenosti za tuđe probleme i potrebe te vlastitim primjerom koji nikoga neće ostaviti ravnodušnim, jer - kako reče budući hrvatski blaženik Petar Barbarić - najkraći put do Neba jest onaj kojim čovjek ide savjesno ispunjavajući svoje svakodnevne dužnosti.

MI-ovac današnjice također treba biti čovjek istine, jer živimo u vremenu u kojem istina više nije vrijednost, a iskrenost je mana, u kojem caruju lažne vijesti, u kojem se lažno optužuje i krivotvori stvarnost, a politička korektnost mnogima tjera strah u gost da zbivanja oko nas ne nazivaju pravim imenom. Jasno za istinoljubivost treba i hrabrosti, a počesto treba biti i slobodan od bilo kakve ovisnosti o političkim ili drugim sferama moći. Naime, strah od onih koji odlučuju o njihovoj karijeri, odnosno pragmatizam ili briga za popularnost, tjeraju mnoge da se odreknu vlastitog mišljenja i vrijednosti te žive raskorak između onoga što duboko misle u sebi i javno govore... Ali bez istine nema ni napretka, ni pravednosti, ni poštenja u društvu. Kao što reče Isus jedino nas istina može osloboditi.

Na koncu MI-ovac današnjice treba biti čovjek nade i optimizma, koji toliko trebaju posvađanoj, podijeljenoj i pesimističnoj Hrvatskoj, u kojoj se sve hrvatsko omalovažava i ocrnjuje i u kojoj vlada beznađe zbog kojeg mladi bježe u inozemstvo.

Kako bi Hrvatska krenula naprijed, a mladi svoju budućnost i budućnost svojih obitelji gradili ovdje, potrebno nam je vratiti društveno ozračje nade i optimizma u kojem ćemo prepoznati i iskoristivati vlastite potencijale te biti objektivniji prema tuđemu, jer bez promjena društvene klime, jačanja samosvijesti i poticanja izvrsnosti nema pozitivnih promjena. MI-ovci su pozvani unositi radost u živote naših bližnjih i našeg društva. Pozvani su biti drukčiji i često plivati uzvodno, ma koliko to iziskivalo nepopularnosti, kritika i odricanja. Isto tako se od njih očekuju da budu branitelji i promicatelji svega dobrog u Crkvi i državi, ali također i konstruktivni kritičari svega onoga što nije dobro, bilo da se događa u duhovnoj ili društvenoj sferi. A ni Crkva, ni država nisu lišeni ljudskih pogrešaka i propusta...

VAMA, TROGIRSKI MIOVCI, SRETAN TREĆI ROĐENDAN!

U nedjelju 20. svibnja u Trogiru je proslavljena Treća obljetnica zajednice Hrvatskog katoličkog zbora „MI“. Svetu misu predslavio je dr. don Mihovil Prović, a koncelebrirali su: don Vinko Sanader – župnik, vlč. Jozo Mario Tolj – miovski duhovnik, don Anđelko Kačunko – župnik Kopolja. Ispovijedao je dominikanac o. Matijas Farkaš, dominikanac. Liturgijsko pjevanje predvodio je VIS „Sv. Lovre“. Poslije mise održana je skupština u Kneževu dvoru. Njoj su uz miovence nazočili još: dožupan Luka Brčić, dogradonačelnica Ruža Kovačević – Bilić, o. Petar Galić, miovska izaslanstva iz Središnjice u Zagrebu, te iz Solina i Komina.

Donosimo dio pozdravnog govora don Vinka Sanader, trogirskog župnika i duhovnika HKZ „MI“: ZAŠTO JE OSNOVANA ZAJEDNICA „MI“ U TROGIRU?

Ponovit ću ono što sam rekao i prošle godine: Osnovana je isključivo s nakanom da bude pomoć mladima u sazrijevanju u dobre ljude i kršćane i da ih se zaštiti od beznađa i raznih poroka i grešnih izazova, da ih se zaštiti od zamki - koje đavao vrlo lukavo postavlja nevinim mladim dušama našega naroda i koji ih želi upropastiti. Jedna od najvažnijih zadaća zloduha - đavla koja je svakodnevno zamjetljiva kod nas jest udariti po Crkvi u hrvatskom narodu i otjerati vjerno kršćansko stado koje već punih 14 stoljeća kroči Kristovim stazama. Đavla posebno boli što još uvijek hrvatski narod stoji uz kršćansku vjeru, uz Isusa i njegovu Crkvu. Odvija se žestoka borba u arenama Lijepa naše između vjere i nevjere, Krista i antikrista i njegovih pristaša. Nažalost, moram priznati da i đavao uspijeva, ne koliko bi htio, ali i jedna izgubljena duša, posebno mladi čovjek je puno i previše. Osvrnimo se samo na otpad mladih od Crkve nakon krizme. Mladi ljudi olako zaborave na vjersku praksu, na kršćanski život i svoju majku Crkvu u kojoj su po krštenju rođeni za nebo. Tome je više uzroka, a jedan od bitnih leži u roditeljima i obitelji koja s Bogom živi od potrebe do potrebe ili nikako. Uz to,

mladi su stalno na udaru ponuđenih istina - zapravo laži i ideja u medijima i društvenim mrežama - koje isključuju Boga i vjeru, ili se vjeri i Crkvi rugaju. Mladi čovjek zato na putu za život treba pomoć, treba savjet, treba podršku, treba Dobroga Pastira - Isusa, treba prijatelja, treba uzore. Mladom kršćaninu koji želi ploviti sam ovim morem života prijete opasnost po vjerski, moralni i tjelesni život od opakih morskih grdosija i nemani. Ta opasnost jednako prijete i odraslim kršćanima i svima. Zato se moramo držati zajedno uz Isusa i njegovu Crkvu kako bismo se mogli snažnije oduprijeti svim nekršćanskim konvencijama i zakonima, kako bismo zaštitili sebe i generacije koje dolaze. Moramo kao kršćani biti prepoznatljivi u svojoj sredini i vremenu u kojem živimo. Ne znam čemu tolika pasivnost i indiferentnost kod naših vjernika, posebno mladih. Koga

KOGA SE TO BOJIMO?

Zašto se neki u našem narodu uporno boje angažirati i javno očitovati kao vjernici sa svojim kršćanskim stavovima, pa i u političkom životu? Zašto ponovno bježimo u anonimnost i uporno želimo biti bezimeni kršćani? Praotac ateizma Ludwig Feurbach (1804. -1872.) - njemački filozof i antropolog 19. stoljeća, kritizirao je u svoje vrijeme takve kršćane rekavši: Kao što postoji ateist - kao anonimni kršćanin, tako postoji i kršćanin - kao anonimni ateist. Pogubno je i žalosno da se kršćanska vjernička duša s vremenom pretvori u anonimnog ateistu. Žalosno je da jedan vjernik ima više povjerenja u razna osiguranja nego u svoga Boga Stvoritelja. Kako se netko može nazivati kršćaninom ako više ne vjeruje u moć molitve, ako više ne vjeruje u dobrotu, u pravednost, u ljubav? Takav uopće ne vjeruje u Boga - jer Bog je i dobrotu i pravednost i ljubav.

Dragi mladi prijatelji i svi nazočni, došlo je vrijeme da malo zastanemo, da prestanemo juriti cestama života za novcem, materijalizmom i hedonizmom. Na našoj životnoj cesti odavno je se na semaforu upalilo crveno svjetlo. Moramo smanjiti brzinu životne trke i moramo se zaustaviti. Raskršće je pred nama. Pitajmo se gdje putujemo? Koji je cilj našega života? Što poslije životne trke i utrke? Znademo li koja je naša posljednja stanica? Želim vjerovati da vi mladi barem naslućujete odgovore i da ih želite otkriti u riječi života, u evanđelju, u Isusu Kristu po njegovoj Crkvi. Zato hrabro naprijed, ponosna i uzdignuta čela, ponosno ali ne i oholo. Vi ste naša sadašnjost i budućnost, vi mladi ste snaga našega naroda i Crkve - i nemojte razočarati svoga Spasitelja Isusa. Zato, držite se i nadalje svoje svete Crkve i budite aktivni članovi katoličkih udruga, pokreta i molitvenih zajednica gdje se Isusa moli i voli, u njega se vjeruje, za njega se radi i živi. Vama, trogirski miovcima, čestitam naš zajednički treći rođendan i hvala vam što ste postali članovi HKZ-a MI. Hvala posebno onim miovcima koji su kroz prošlu godinu bili aktivni na čelu s našim predsjedništvom, očekujem i od onih pasivnijih da živnu i budu puno više uključeni u sve aktivnosti naše zajednice na vjerskom, kulturnom i karitativnom polju. A što su to sve trogirski miovcima radili od prošle godišnjice, poslušat ćemo uskoro iz izvješća naše predsjednice Maje koje će pročitati dopredsjednik Dominik Petar Čavka. Zahvaljujem i vašim roditeljima koji vas u tome podržavaju. Zahvaljujem na podršci i našoj nadbiskupiji, našoj središnjici u Zagrebu, čelnicima našega grada i županije. Dragi mladi, neka vas na miovskom putu uvijek prati dobri Bog i zagovor naše nebeske Majke Marije, koju s ponosom zovemo Kraljicom Hrvata.

VLČ. JOZO MARIO TOLJ: DRAGI MIOVCI, NJEGUJTE LJUBAV I ČUVAJTE SLOBODU

Iz govora utemeljitelja i duhovnika HKZ-a „MI“ 20. svibnja 2018. Trogiru

Danas, na rođendan Crkve – Duhove, uz čestitku miovcima ističem još jednu našu odrednicu, a to je poštivanje hijerarhijskog ustroja Crkve. U tom duhu ponajprije upućujem pozdrave splitsko – makarskome nadbiskupu Marinu Barišiću. Zahvaljujem povjereniku za mlade iste biskupije dr. don Mihaelu Proviću, na predslavljenju svete mise i prigodnoj homiliji, te na svemu što čini za mlade u različitim zajednicama, pa i za nas miovcima. Posebnu zahvalnost odajem našem župniku don Vinku Sanaderu, koji na sebi svojstven i već prepoznatljiv stil, ustrajno i uspješno formira generacije mladih baš preko programa Hrvatskog katoličkog zbora „MI“. Pozdravljam i predstavnike civilnih vlasti, dožupana i dogradonačelnicu i sve vas koji ste u ovako lijepom broju danas ovdje. Roditeljima upućujem zahvalu, jer puno toga ovisi i njima. Zahvaljujem i zadanašnje pjevanje na misi, a evo sada i u dvorani. Braćo i sestre, dragi miovcima, uobičajilo je se i ukorijenilo kukanje među nama, ali zato nema velika opravdanja. Ako ćemo iskreno, možda mi nikada kroz povijest - u političkom i geopolitičkom smislu – nismo bolje stajali. Imamo svoju državu! Nama svima treba više optimizma, a još više kršćanske nade. Kada su nas mlade svećenike šezdesetih godina redili za mladomisnike jedan nam je isusovac savjetovao da barem sljedećih petnaest godina održimo zanos, da gorimo za Krista i Crkvu. A onda je dometnuo da će poslije tijek života sve lijepo regulirati, da će se malo usporiti tijelom ali duhom neće. Napomenuo nam je da čitamo što više. Zato kad danas kod nas stvari ne idu može se ponoviti: Ili nešto nije u redu s osobom ili s bogoslovijom! Nadalje, danas nije dovoljno da pojedinac sam odgovara izazovima, nego nama treba organizacija, jer samo tako možemo osvajati ljubavlju sve sfere života. Što možemo činiti? Va-

lja nam ustrajati i ići od pojedinca do pojedinca i poticati da u njima više zaživi svijest odgovornosti. Nećemo postići spektakularne uspjehe, ali ćemo svakako uspjati toliko da ćemo se imati čemu radovati. Danas štošta izgleda nemoguće, ali što je nemoguće ljudima moguće je Bogu. Ljudi mogu sve, samo ako su s Bogom. Neka nas pouči današnji primjer na Duhove, kada apostoli nakon zatvorenosti u strahu, nakon silaska Duha Svetoga otvaraju vrata i hrabro počinju naviještati Evanđelje svijetu. Posebno sve potičem da se uključe u društveni i politički život. Mi nemamo svoje stranke, nego su sve stranke naše. Zajednička poruka i savjet svima nama bi bio da se ne damo zarobiti stranačkom stegom do te mjere da nijećemo Boga. Miovcima ne smiju dopustiti da ih se stjera u izolaciju i na marginesvijeta, posebno kroz nelogičnosti različitih stranačkih programa. Vjeru nam nitko ne može i ne smije ukalupiti u uski okvir stranačkih programa. Ne smijemo dopustiti da nas uvjere da je sve oko nas daleko od Boga i Crkve. Naprotiv, kod nas je još puno vjere i kršćanske kulture. Pogledajte samo našu proslavu Duhova danas. U našim strankama još se može lijepo angažirati, ali u svemu čuvajte svoju slobodu i kršćansko dostojanstvo. Ima načela s kojima nema trgovine – ne smije se zaniijekati Boga i vječne istine, ma kako teško bilo! Nema te stranke koja neće barem u dubini duše poštivati plemenita kršćanska načela... Stoga, dragi miovcima, uz želju da negujemo ljubav i slobodu zahvaljujem svima, na svemu što činite za Boga i Hrvatsku dragu! Ostanimo Crkva, Mi – mlada Crkva svjesna sebe, nova kvaliteta koju u bratskoj ljubavi, od nas čini Krist. Možemo svi više i bolje! Još jedanput, dragi miovcima, Sretan treći rođendan!

MOLITVA NA PUTU

**Bože
koj si me do ovog časa doveo nevidljiv
vodi me i dalje koncu mojih želja**

**Ne ostavi me
umorna i sama nasred puta**

**Obrazi su moji blijedi
i moje misli nemoćno ko moje ruke vise**

**Bože
daj da novo plavo jutro
iz umora digne moje misli
da kroz blijede ruke prođe
mlaz crvene sviježe krvi**

**Budi
nad mojom glavom moja pratilica zvijezda**

Antun Branko Šimić

40 GODINA ZA BOGA I HRVATSKU DRAGU

MI
KATOLIČKO GLASILO

Uredništvo i uprava: Ilica 29/I, Zagreb • Telefon: 01/48 33 360 • 098/ 9600 917 • e-mail: mate737@gmail.com,

Uredovno vrijeme: 9 – 13 sati • **Osnivač:** Zajednica mladih «MI» • **Nakladnik:** Hrvatski katolički zbor «MI»,

Mesnička 2, 10000 Zagreb • **Glavni urednik:** Mate Krajina • **Odgovorni urednik:** Jozo Mario Tolj

Uredničko vijeće: Jozo Mario Tolj, mr. Krešimir Cerovac, dr. Lucija Ljubić, dr. Božo Skoko, Anton Kliman

Grafičko oblikovanje: David Ivić

Pretplata i uplate za tuzemstvo: Hrvatski katolički zbor «MI», Mesnička 2, 10000 Zagreb,

IBAN HR9523600001101227244, SWIFT: ZABHR2X,

Godišnja pretplata: 120,00 kn • Inozemstvo: BiH – 200 kn, Švicarska – 40,00 CHF, Ostale zemlje – 30,00 €